

ECONOMIA CIRCULARĂ

Partea 1: Exemple Practice

Aprilie 2026
becom4.eu

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

data publicării: Aprilie 2026

titlul proiectului: Beautiful Communities-Enriching, Sustainable, Inclusive

acronimul proiectului: BeCom

ID proiect: 2024-1-DE02-KA220-ADU-000247531

Parteneri:

Rogepa | Romania

Comuna Băiuț | Romania

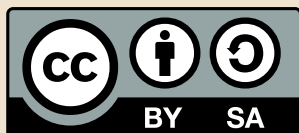
FA-Magdeburg | Germany

SBH Nordost | Germany

Glenfield | Serbia

Mathemagenesis | Greece

El Risell | Spain

Aceste materiale, denumite în legea drepturilor de autor „opere”, sunt publicate sub o licență Creative Commons (tipul licenței: Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)) și pot fi utilizate de terți, atâta timp cât sunt respectate condițiile de licențiere. Orice materiale publicate în conformitate cu termenii unei licențe CC sunt clar identificate ca atare. © Acest articol a fost publicat de BeCom sub o licență Creative Commons.

link către adresa directă de internet (URL) a materialului în cauză:
<https://becom4.eu/>

link către licența Creative Commons la care se face referire:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Portofoliu Economia circulară

Partea 1 Exemple de bune practici pentru transformare în cunoștințe

Cuprins

Introducere la Colecția de Bune Practici privind Economia Circulară	3
Exemplul 1: Zero Waste/ Zero Deșeurii Germania – Model de consum circular și prevenire a deșeurilor.....	5
Introducere.....	5
 Mediu înconjurător.....	6
 Societate	7
 Politică	8
 Economie.....	8
 Educație	9
 Pași practici pentru implementare	9
Exemplul 2: Retex - Economia circulară a textilelor și model de emancipare a femeilor (Serbia).....	16
Introducere.....	16
Principiile New European Bauhaus-NEB- identificate în exemplu	17
 Mediu.....	18
 Societate	19
 Politică	20
 Economie	22
 Educație	23
 Pași practici pentru implementare	24

Exemplul 3 : Municipality Thermi (Grecia)	26
Introducere:	26
 Sectorul politic	26
 Sector economic de afaceri	28
 Sectorul educațional	30
 Sectorul de mediu	32
 Sectorul social	35
Exemplul 4: Fabricat în Roșia Montană (România)	38
Introducere	38
Principiile NEB identificate în exemplu	39
 Mediu înconjurător	40
 Societate	41
 Politică	42
 Economie	43
 Educație	44
 Pași practici pentru implementare	45
Exemplul 5: La Fàbrica del Sol – Centru de fabricație digitală (Spania)	47
Introducere	47
 Mediu	48
 Societate	49
 Politică	50
 Economie	51
 Educație	52
 Pași practici pentru implementare	53
Declinare de responsabilitate/Notificare privind drepturile de autor	53

Introducere la Colecția de Bune Practici privind Economia Circulară

Acest portofoliu prezintă o colecție de exemple de bune practici în domeniul economiei circulare, căutate și selectate de parteneriatul proiectului BeCom. Exemplele provin din diferite țări europene și demonstrează modul în care principiile economiei circulare pot fi aplicate cu succes în managementul de mediu, inovarea socială, educație, guvernanta și dezvoltarea economică locală.

Ca parteneri de proiect din Germania, Grecia, Serbia, România și Spania, împărtășim un obiectiv comun: să sprijinim comunitățile sustenabile și regenerative prin educație, colaborare și inovare. Fiecare exemplu inclus în acest portofoliu reflectă experiențe locale și practici transferabile legate de valorile New European Bauhaus (NEB) de sustenabilitate, incluziune și estetică, precum și de Modelul Quintuple Helix (QHM).

Portofoliul este conceput ca o resursă de învățare și inspirație pentru cursanții adulți, furnizorii de formare, municipalități, ONG-uri, educatori și organizații comunitare. Capitolele următoare prezintă studii de caz din viața reală, de la sisteme zero deșeuri și inițiative textile circulare, până la proiecte comunitare de sustenabilitate urbană și abordări de fabricație digitală. Fiecare capitol evidențiază lecții practice, analize sectoriale, etape de implementare și oportunități de adaptare în alte contexte locale.

Prin aceste exemple, parteneriatul BeCom își propune să demonstreze că economia circulară nu este doar o strategie de mediu, ci și un proces de transformare socială, educațională, economică și culturală care poate consolida comunități europene reziliente și incluzive.

Parteneri de proiect și mai multe informații:

Parteneri de proiect

- Rogepa (România)
- FA-Magdeburg (Germania)
- Matemagenesis (Grecia)
- El Risell (Spania)
- SBH Nordost GmbH (Germania)
- Glenfield (Serbia)
- Comuna Băiuț (România)

Parteneriatul combină experiența practică, cercetarea, munca în comunitate și expertiza educațională pentru a crea resurse de învățare deschise care să sprijine comunitățile regenerative și sustenabile din întreaga Europă.

Informații suplimentare despre proiect BeCom4.eu - Prezentare generală a proiectului și a partenerilor:

[Partenerii proiectului BeCom](#)

Exemplul 1: Zero Waste/ Zero Deșeuri Germania – Model de consum circular și prevenire a deșeurilor

📍 Locație: Germania (abordare la nivel național cu inițiative locale)

🔗 Link: <https://zerowastegermany.de/>

🔗 Surse suplimentare:

<https://zerowasteeurope.eu/>

<https://www.umweltbundesamt.de/en/topics/waste-resources>

Introducere

Zero Waste Germania reprezintă o mișcare în creștere și o abordare sistemică pentru reducerea generării de deșeuri și promovarea consumului circular în întreaga țară. Aceasta combină sisteme naționale de gestionare a deșeurilor, inițiative locale zero deșeuri și soluții comunitare pentru a minimiza utilizarea resurselor și impactul asupra mediului.

Germania este cunoscută pentru infrastructura sa avansată de reciclare și sistemul structurat de separare a deșeurilor. Cu toate acestea, abordarea Zero Deșeuri merge dincolo de reciclare, concentrându-se pe prevenire, reutilizare și design sustenabil al produselor. Inițiative precum magazinele zero deșeuri, cafenelele de reparații și programele comunitare încurajează cetățenii să regândească modelele de consum și să participe activ la practicile economiei circulare.

Prin integrarea responsabilității de mediu cu conștientizarea socială și inovația economică, Zero Waste Germania contribuie la tranziția către comunități regenerative și sustenabile, aliniate cu valorile noului Bauhaus european.

Context

Zero Deșeuri Germania este o mișcare națională și un model practic care promovează prevenirea generării de deșeuri, sistemele de reutilizare și consumul circular. Aceasta combină cadre de politici, infrastructură și inițiative comunitare pentru a reduce impactul asupra mediului și a

promova stiluri de viață sustenabile.

Obiective de învățare

Înțelegerea principiilor zero deșeuri și a strategiilor economiei circulare.
Analizarea sistemelor de prevenire și reutilizare a deșeurilor în practică.
Promovarea schimbării comportamentale către un consum durabil.
Dezvoltarea inițiativelor locale Zero deșeuri și a soluțiilor circulare.

Planul sesiunii de învățare

Introducere în economia circulară și exemplului Zero deșeuri (15 min)
Analiza studiului de caz: Zero Deșeuri Germania (30 min)
Atelier: soluții locale zero deșeuri (45 min)
Reflecție și feedback (30 min)

✓ **Ce pot învăța sectoarele: Zero Deșeuri și Sisteme Circulare (Orientate spre QHM)**

Mediu înconjurător

Germania, cu strategia Zero Waste, demonstrează cum prevenirea deșeurilor și sistemele circulare pot reduce semnificativ impactul asupra mediului.

Prevenirea deșeurilor reduce consumul de resurse

Lecție: Abordarea Zero deșeuri prioritizează evitarea deșeurilor, mai degrabă decât gestionarea acestora după generare.

→ Adaptare: Mutarea accentului de la reciclare la strategiile de prevenire în politici și practică.

→ Exemplu de implementare: Întreprinderile pot reduce ambalajele și pot promova sistemele de reumplere.

→ Etapă practică: Identificarea principalelor fluxuri de deșeuri și reproiectarea proceselor pentru eliminarea acestora.

Sistemele circulare reduc poluarea mediului

Lecție: Sistemele de reutilizare și reciclare reduc la minimum utilizarea depozitelor de deșeuri și emisiile.

→ Adaptare: Implementarea fluxurilor circulare de materiale în sistemele locale.

→ Exemplu de implementare: Orașele pot înființa centre de reutilizare și centre de reciclare.

→ Etapă practică: Dezvoltarea infrastructurii locale pentru sortare, reutilizare și reparare.

Deșeurile organice contribuie la ciclurile regenerative

Lecție: Deșeurile biologice sunt transformate în compost și biogaz.

→ Adaptare: Promovarea separării și reutilizării deșeurilor organice în agricultură.

→ Exemplu de implementare: Municipalityțile pot extinde sistemele de colectare a deșeurilor biologice.

→ Pas practic: Introducerea programelor de compostare și a grădinilor comunitare.

Societate

Zero Deșeuri Germania promovează conștientizarea, participarea și responsabilitatea socială.

Conștientizarea duce la schimbarea comportamentului

Lecție: Campaniile publice și inițiativele educaționale încurajează consumul sustenabil.

→ Adaptare: Integrarea programelor de conștientizare în școli și comunități.

→ Exemplu de implementare: ONG-urile pot organiza ateliere și campanii cu zero deșeuri.

→ Etapa practică: Elaborarea de materiale educaționale și strategii de comunicare.

Inițiativele comunitare consolidează implicarea

Lecție: Cafenelele de reparații și grupurile cu zero deșeuri promovează participarea și cooperarea.

→ Adaptare: Sprijinirea inițiativelor la nivel local și a rețelelor locale.

→ Exemplu de implementare: Centrele comunitare pot găzdui evenimente de reparații și reutilizare.

→ Pas practic: Creați grupuri locale și rețele de voluntariat care promovează zero deșeuri.

Participarea incluzivă sporește impactul

Lecție: Inițiativele cu zero deșeuri sunt accesibile unor grupuri sociale diverse.

- Adaptare: Asigurarea accesibilității și a costurilor accesibile pentru soluții durabile.
 - Exemplu de implementare: Introducerea sistemelor de partajare comunitară.
 - Etapă practică: Dezvoltarea de modele de participare incluzivă.
-

Politică

Germania, cu Zero deșeurii, demonstrează cum guvernarea susține tranziția economiei circulare.

Cadrele de politici permit reducerea deșeurilor

Lecție: Legislația germană privind deșeurile și directivele UE susțin reciclarea și prevenirea.

- Adaptare: Integrarea obiectivelor de zero deșeurii în cadrele de politici.
 - Exemplu de implementare: Guvernele pot introduce strategii de reducere a deșeurilor.
 - Etapă practică: Alinierea politicilor locale cu obiectivele economiei circulare ale UE.
-

Reglementările susțin sistemele circulare

Lecție: Legislația privind ambalajele și reglementările privind reciclarea stimulează eficiența sistemului.

- Adaptare: Consolidarea reglementărilor care sprijină reutilizarea și reducerea.
 - Exemplu de implementare: Introducerea de stimulente pentru întreprinderile care produc zero deșeurii.
 - Etapă practică: Promovarea schimbărilor de politici care susțin economia circulară.
-

Administrațiile locale joacă un rol cheie

Lecție: Municipalițile implementează sisteme de gestionare a deșeurilor și campanii de conștientizare.

- Adaptare: Împuternicirea autorităților locale să conducă inițiative circulare.
 - Exemplu de implementare: Orașele pot dezvolta strategii cu zero deșeurii.
 - Etapă practică: Implicarea municipalităților în planificare și implementare.
-

Economie

Germania, care practică Zero deșeurii, creează oportunități economice prin modele circulare.

Economia circulară creează noi modele de afaceri

Lecție: Magazinele cu zero deșeurii și serviciile de reutilizare generează noi piețe.

- Adaptare: Dezvoltarea de modele de afaceri bazate pe reutilizare și sustenabilitate.
 - Exemplu de implementare: Antreprenorii pot crea stații de alimentare cu combustibil și servicii de reparații.
 - Etapă practică: Proiectarea unor concepte de afaceri circulare care să vizeze nevoile locale.
-

Economii de costuri prin reducerea deșeurilor

Lecție: Reducerea deșeurilor scade costurile de producție și de eliminare.

- Adaptare: Concentrare pe eficiența ciclului de viață în operațiunile comerciale.
 - Exemplu de implementare: Companiile pot reduce costurile de ambalare.
 - Etapă practică: Efectuarea de audituri privind deșeurile și a unei analize a costurilor.
-

Lanțurile valorice locale sporesc reziliența

Lecție: Sistemele locale de aprovizionare și reutilizare consolidează economiile regionale.

- Adaptare: Promovarea lanțurilor de aprovizionare regionale.
 - Exemplu de implementare: Sprijinirea producătorilor locali și a rețelelor circulare.
 - Etapă practică: Construirea de parteneriate cu părțile interesate locale.
-

Educație

Zero deșeuri Germania funcționează ca o platformă pentru învățare și dezvoltare a competențelor.

Învățarea practică permite schimbarea comportamentului

Lecție: Participarea practică (sortare, reutilizare) încurajează învățarea.

- Adaptare: Utilizarea activităților practice în educație.
 - Exemplu de implementare: Școlile pot implementa proiecte cu zero deșeuri.
 - Etapa practică: Dezvoltarea de module de învățare experiențială.
-

Educația susține tranziția circulară

Lecție: Conștientizarea duce la un comportament sustenabil pe termen lung.

- Adaptare: Integrarea sustenabilității în programele școlare.
 - Exemplu de implementare: Programe de formare privind economia circulară.
 - Etapă practică: Creați unități de învățare structurate.
-

Învățarea pe tot parcursul vieții consolidează impactul

Lecție: Programele vizează toate grupele de vârstă și sectoarele.

- Adaptare: Oferiți oportunități de educație continuă.
 - Exemplu de implementare: Programe de formare comunitară.
 - Etapa practică: Dezvoltarea de cursuri modulare pentru diferite grupuri țintă.
-

Pași practici pentru implementare

- Analizarea fluxurilor de deșeuri, identificarea surselor cheie de deșeuri
- Dezvoltarea unei strategii zero deșeuri, concentrarea pe prevenire, reutilizare și reciclare

- Implicați părțile interesate, includeți comunitățile, întreprinderile și autoritățile
- Construirea infrastructurii, Stabilirea sistemelor de reutilizare, reparare și reciclare
- Alinierea la politici, utilizarea cadrelor UE și naționale
- Implementează și monitorizează, urmărește progresul și adaptează strategiile

✓ Transferabilitate

Acest model este transferabil la:

Orașe și municipalități, Inițiative comunitare, Sectorul comerțului cu amănuntul și al afacerilor, Instituții de învățământ și formare profesională, Proiecte de economie circulară

Zero Waste Cities ist ein Programm von [Zero Waste Europe](#), welches Zero Waste Germany mit einer nationalen Koordination in Deutschland unterstützt.

Zero Waste Germany repräsentiert und vereint deutsche Städte und Kommunen, die sich öffentlich zu dem Ziel bekennen, das Abfallaufkommen kontinuierlich zu reduzieren und die Zero-Waste-Philosophie in ihre lokale Abfallwirtschaft zu integrieren. Somit soll die Beziehung zwischen Mensch und Abfall neu gestaltet werden.

Ziel des Zero-Waste-City-Programms ist es, Gemeinden mit Methode und Bürgerbeteiligung beim Wandel hin zu Zero Waste zu unterstützen und anzuerkennen. Das Programm richtet sich an Städte und Kommunen jeder Größe und deckt alle Sektoren der Stadt ab: Stadtverwaltung, Abfallwirtschaft, Bildung, Veranstaltungen, Wirtschaft, Bürgerinitiativen...

Definition

„Was eine Zero-Waste-Gemeinde ausmacht, ist das feste und nachweisbare Engagement (Zero Waste Commitment), sich in Richtung Zero Waste zu bewegen sowie die Ergebnisse, die sie in den nächsten Jahren liefern wird.“

Anexă Model German

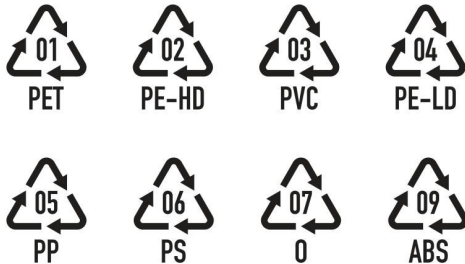
Sistemul de separare a deșeurilor în Germania (context Zero deșuri)

Germania are unul dintre cele mai avansate sisteme de gestionare a deșeurilor din lume. Separarea deșeurilor este un element cheie al abordării sale privind **economia circulară și eficiența resurselor**.

● Coș galben / Sacoșă galbenă (Deșuri de ambalaje)

4

Folosit pentru:

- Ambalaje din plastic (de exemplu, sticle, tăvi, ambalaje)
- Ambalaje metalice (cutii, aluminiu)
- Materiale compozite (de exemplu, Tetrapak)

Important:

- Sunt permise doar ambalajele
- Fără materiale plastice care nu sunt folosite pentru ambalaje (de exemplu, jucării)

👉 Acest sistem face parte din **Sistemul Dual (Punct Verde)** de reciclare a ambalajelor.

● Coș albastru (hârtie și carton)

Folosit pentru:

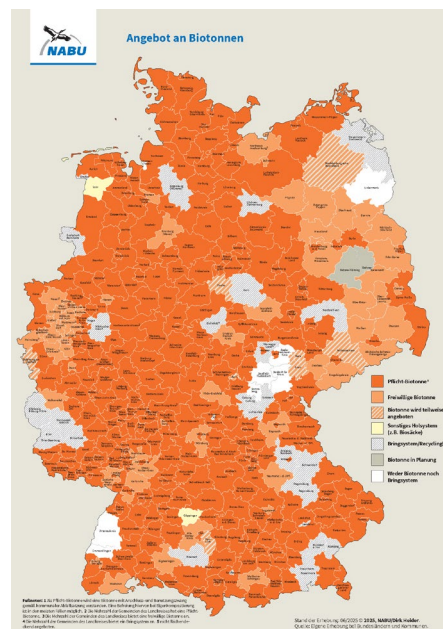
- Hârtie
- Carton
- Ziare

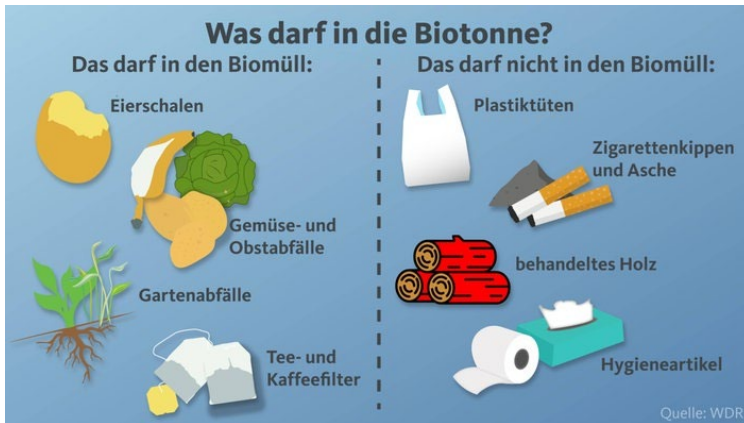
Important:

- Fără hârtie murdară sau unsuroasă (de exemplu, cutii de pizza cu ulei)

👉 Reciclarea hârtiei în Germania este extrem de eficientă și implementată pe scară largă.

● Coș de gunoi maro (deșeuri organice / deșeuri biologice)

Folosit pentru:

- Resturi alimentare
- Resturi de fructe și legume
- Deșuri de grădină

☞ Aceste deșuri sunt procesate în:

- Compost
- Biogaz (energie regenerabilă)

● **Coș negru (deșuri reziduale)**

Deșuri separate

Folosit pentru:

- Deșuri nereciclabile
- Produse de igienă
- Materiale mixte

☞ De obicei, incinerate pentru a genera energie.

● **Recipiente de sticlă (Puncte de colectare publice)**

Folosit pentru:

- Sticle și borcane de sticlă

Separate după culoare :

- Alb (sticlă transparentă)
- Maro
- Verde

👉 Separarea corectă îmbunătățește calitatea reciclării.

♻️ Caracteristici cheie ale sistemului german

💰 Sistem de Garanție (Pfand)

- Sticlele și dozele au o garanție (0,08€–0,25€)
- Returnat în supermarketuri

👉 Rezultat: rate de returnare extrem de mari (~98%)

🔄 Reciclare vs. Zero Deșeuri

Germania are:

- ✓ Sisteme de reciclare extrem de dezvoltate
- ✓ Separare eficientă a deșeurilor

DAR:

! Zero Waste merge mai departe:

- Reduceți consumul
- Reutilizați produsele

- Evitați complet risipa
-

Rol în economia circulară

Sistemul german arată cum:

- Infrastructură + comportament = gestionare eficientă a deșeurilor
 - Separarea permite reciclarea
 - Dar prevenția este următorul pas
-

Încadrare în proiectul BeCom (QHM)

Acest subiect se încadrează perfect în:

- Mediu → sisteme de reducere a deșeurilor
- Societate → schimbare de comportament
- Politică → reglementare și infrastructură
- Economie → piețe de reciclare
- Educație → conștientizare și formare

Exemplul 2: Retex - Economie circulară a textilelor și model de emancipare a femeilor (Serbia)

 Locație: Užice, districtul Zlatibor, vestul Serbiei

 Sursă principală: <https://zenskicentaruzice.com/ro/reciclare-textilă/>

 Surse suplimentare:

- <https://zelenatranzicija.undp.org.rs/en/cozyrewear-reuse-and-recycling-of-textiles/>
- <https://socijalnoukljucivanje.gov.rs/en/female-citizens-of-uzice-recycling-textile/>
- <https://www.energetskiportal.com/green-fashion-in-uzice/>

Introducere

Retex este o inițiativă de economie circulară în domeniul textilelor, înființată în iulie 2010 de către **Ženski centru Užice** (Centrul Femeilor Užice - ŽCU), o organizație a societății civile activă în vestul Serbiei de la începutul anilor 2000. Inițiativa a apărut dintr-o dublă recunoaștere: aceea că deșeurile textile reprezintă o fracțiune semnificativă și prost gestionată a deșeurilor solide municipale din Serbia și că femeile din grupuri sociale vulnerabile - persoane cu dizabilități, mame singure, supraviețuitoare ale violenței domestice și femei de peste 50 de ani - se confruntă cu bariere persistente și structurale în calea ocupării forței de muncă formale.

Užice este situat în districtul Zlatibor, o regiune care a găzduit din punct de vedere istoric o activitate semnificativă de producție textilă. Când industria a intrat în declin în tranziția post-socialistă, cunoștințele și abilitățile femeilor locale - multe dintre ele lucrând în fabrici textile timp de decenii - au rămas prezente în comunitate, dar în mare parte neutilizate. Fondatoarele Retex, Marina Tucović (coordonatoare de proiect și ingineră textilă) și Radmila Gujaničić (președinta Consiliului de Administrație al ŽCU) a identificat acest potențial neexploatat și a conceput un model care transformă deșeurile textile într-un flux de resurse, creând în același timp locuri de muncă flexibile și semnificative pentru femeile care altfel ar rămâne în afara pieței muncii.

Inițiativa funcționează la sediul fostei companii textile „Cveta Dabić” din centrul orașului Užice. Cetățenii, școlile, grădinițele, asociațiile de tineret și Crucea Roșie aduc textile la centru de două ori pe săptămână sau în cadrul unor campanii speciale de colectare. Angajatele sortează materialele: articolele potrivite pentru reutilizare sunt redirecționate către serviciile sociale și distribuite lunar la peste 280 de familii social-vulnerabile din județul Zlatibor; articolele improprie pentru reutilizare directă sunt procesate și transformate în regeneratoare textile reciclate - materii prime fibroase utilizate în izolațiile pentru construcții, fabricarea de mobilă, construcția de drumuri și industria auto.

De-a lungul timpului, Retex a evoluat de la un program social de ocupare a forței de muncă la un model recunoscut pentru economia circulară la scară comunitară în Serbia. A sortat și procesat peste 35 de tone de textile, a donat peste 15.000 de articole de îmbrăcăminte și a oferit primul loc de muncă formal femeilor care petrecuseră ani de zile excluse de pe piața muncii. Potențialul său de replicare și diseminare a început să se materializeze: inițiativa servește acum drept punct final de reciclare pentru **CozyReWear**, un proiect mai nou de modă circulară care folosește bumbac organic, construiește un centru de croitorie pentru reproiectarea și modificarea hainelor și direcționează toate deșeurile textile nereutilizabile către Centrul de Reciclare pentru Femei din

Užice - închizând astfel un ciclu complet de modă, fără deșeuri, care conectează un brand sustenabil cu o întreprindere socială. Această rețea emergentă demonstrează că Retex a depășit un program local independent și se dezvoltă într-un nod sistemic în economia circulară a textilelor din Serbia.

Context:

Retex combină prevenirea generării de deșeuri, fluxurile circulare de materiale și incluziunea socială într-un model unic, integrat în comunitate. Acesta operează la intersecția dintre responsabilitatea de mediu, echitatea socială și reziliența economică locală, fiind în strânsă legătură cu principiile și cadrele Noului Bauhaus European și cu Modelul Cvintuple Helix.

Obiective de învățare:

- Înțelegerea modului în care principiile economiei circulare pot fi aplicate deșeurilor textile la nivel comunitar
- Analiza relației dintre managementul circular al resurselor și incluziunea socială
- Explorarea modului în care competențele tradiționale și cunoștințele specifice sectorului pot fi mobilizate pentru o dezvoltare durabilă
- Dezvoltarea unor strategii locale circulare pentru textile care să implice grupurile vulnerabile și să producă valoare atât pentru mediu, cât și pentru societate.

Planul sesiunii:

- Introducere în deșeurile textile ca o provocare a economiei circulare (15 min)
- Analiza studiului de caz: Retex - Ženski centru Užice (30 min)
- Atelier: proiectarea unei inițiative textile circulare pentru comunitatea ta (45 min)
- Reflecție și feedback (30 min)

Principiile New European Bauhaus-NEB- identificate în exemplu

Sustenabilitatea este esențială pentru modelul Retex. Prin interceptarea deșeurilor textile înainte de a ajunge la groapa de gunoi și redirecționarea lor către fluxuri circulare productive - de la donații umanitare la reciclare industrială - inițiativa reduce semnificativ impactul asupra mediului al unui flux de deșeuri care reprezintă între 4% și 8% din deșeurile municipale solide din orașele sârbe. Utilizarea regeneratoarelor textile reciclate ca materiale de izolație și construcție înlocuiește produsele importate, reducând atât volumele de deșeuri, cât și costurile logistice de mediu. Participarea Retex la lanțul de aprovizionare CozyReWear consolidează și mai mult această dimensiune: produsele fabricate din bumbac organic și materiale naturale sunt reproiectate și modificate pentru reutilizare, iar doar materialele cu adevărat nerecuperabile sunt trimise spre reciclare - întruchipând în practică întreaga ierarhie a deșeurilor.

Incluziunea este logica fondatoare a Retex. Inițiativa a fost concepută în mod explicit pentru a crea locuri de muncă pentru femeile care se confruntă cu cele mai mari bariere în calea participării pe piața muncii: femei cu dizabilități, mame singure, supraviețuitoare ale violenței domestice, femei de peste 50 de ani și persoane care locuiesc în zone rurale sau periurbane cu mobilitate limitată. Pentru multe participante, Retex reprezintă primul lor loc de muncă formal. Structura flexibilă a muncii - bazată în cadrul comunității, care nu necesită deplasarea către zone industriale - asigură că participarea nu vine în detrimentul responsabilităților de îngrijire sau al legăturilor sociale existente. Dincolo de ocuparea forței de muncă, centrul servește ca un mecanism redistributiv, canalizând lunar articole de îmbrăcăminte funcționale către peste 280 de familii social vulnerabile, abordând astfel sărăcia materială prin mijloace circulare.

Estetica în modelul Retex se manifestă prin valoarea acordată cunoștințelor meșteșugărești, îngrijirii materialelor și demnității reparării și reutilizării. Sortarea, curățarea și procesarea atentă a textilelor donate reflectă o cultură a atenției față de materiale - o etică ce contrastează direct cu logica de unică folosință a modei rapide. Pe măsură ce legătura inițiativei cu CozyReWear evoluează, dimensiunea estetică se adâncește: articolele de îmbrăcăminte sunt reproiectate și modificate, mai degrabă decât aruncate, păstrând atât valoarea materială, cât și caracterul estetic. Această abordare demonstrează că sustenabilitatea și frumusețea nu sunt în conflict: calitatea, durabilitatea și designul atent sunt fundamentele comune ale ambelor.

✓ **Ce pot învăța sectoarele: Economia circulară a textilelor (orientată spre QHM)**

 Mediu

Retex demonstrează că gestionarea eficientă a resurselor circulare poate fi realizată la scară comunitară, utilizând competențele și infrastructura existente, fără investiții mari de capital.

Deșeurile textile reprezintă o provocare locală de mediu cu soluții locale

Lecție: Între 4% și 8% din deșeurile municipale solide din orașele sârbe sunt textile - o fracțiune în mare parte invizibilă în planificarea generală a gestionării deșeurilor, dar semnificativă ca volum și impact asupra mediului.

→ *Adaptare:* Strategiile municipale privind deșeurile ar trebui să includă în mod explicit fracțiile textile, cu infrastructură de colectare, sortare și reprocesare construită la nivel comunitar.

→ *Exemplu de implementare:* Municipality-urile pot colabora cu ONG-uri și întreprinderi sociale pentru a înființa centre de colectare și sortare a textilelor, eliminând astfel necesitatea unor facilități centralizate costisitoare.

→ *Etapă practică:* Efectuarea de audituri locale privind compoziția deșeurilor pentru a cuantifica fracția textilă; utilizarea rezultatelor pentru a justifica necesitatea unei infrastructuri și a finanțării dedicate colectării.

Fluxurile circulare de materiale reduc atât dependența de deșuri, cât și cea de importuri

Lecție: Regeneratoarele textile reciclate produse de Retex înlocuiesc materialele de izolație și mobilier importate, creând un produs local care reduce dependența de lanțul de aprovizionare.

→ *Adaptare:* Identificarea fluxurilor de materiale secundare care se bazează în prezent pe înlocuitori importați; proiectarea capacității locale de reciclare pentru a închide aceste bucle.

→ *Exemplu de implementare:* Stabilirea de parteneriate regionale între centrele de reciclare a textilelor și industriile construcțiilor, mobilei sau auto care necesită materii prime pe bază de fibre.

→ *Etapă practică:* Cartografiați cererea industrială de produse textile reciclate în economia regională; folosiți aceasta ca bază pentru investiții în echipamente de reciclare mecanică.

Conexiunea sistemică dintre etape amplifică impactul asupra mediului

Lecție: Integrarea Retex în lanțul de aprovizionare CozyReWear arată cum un centru comunitar de reciclare poate deveni un nod sistemic într-un lanț valoric circular mai amplu - închizând bucle pe care actorii individuali nu le pot închide singuri.

→ *Adaptare:* Proiectarea programelor circulare pentru textile ca infrastructură deschisă la care se pot conecta alți actori (branduri, designeri, întreprinderi sociale), mai degrabă decât proiecte izolate.

→ *Exemplu de implementare:* Publicarea capacității de procesare a materialelor și a specificațiilor de returnare ale centrelor comunitare de reciclare, astfel încât mărcile de modă circulară să le poată integra în strategiile lor de sfârșit de viață.

→ *Pas practic:* Stabilirea unor acorduri formale de parteneriat între furnizorii de infrastructură de reciclare și mărcile sustenabile, creând fluxuri de volum garantate în ambele direcții.

Societate

Retex demonstrează că inițiativele economiei circulare pot funcționa simultan ca intervenții de mediu și instrumente de justiție socială, demnitate și coeziune comunitară.

Crearea de locuri de muncă prin sisteme circulare vizează persoanele rămase în urmă

Lecție: Inițiativa a fost concepută în mod explicit pentru femeile excluse de pe piețele convenționale ale muncii. Economia circulară creează nișe de ocupare a forței de muncă care sunt inerent integrate în comunitate și nu pot fi ușor delocalizate sau automatizate.

→ *Adaptare:* Conceperea unor programe de economie circulară care să includă în mod deliberat căi de angajare pentru grupurile marginalizate social, recunoscând dublul câștig social.

→ *Exemplu de implementare:* Întreprinderile sociale care administrează cafenele de reparații, centre de reutilizare sau centre de reciclare își pot defini criteriile de angajare pentru a acorda prioritate persoanelor greu de angajat, cu sprijinul programelor de lucrări publice sau al finanțării întreprinderilor sociale.

→ *Etapă practică:* Elaborarea de profiluri ale forței de muncă pentru rolurile din economia circulară (sortator, reparator, reproiectator, coordonator) care să corespundă categoriilor de angajare eligibile pentru sprijinul agenției naționale pentru ocuparea forței de muncă.

Redistribuirea umanitară a bunurilor funcționale abordează sărăcia materială

Lecție: Procesul de sortare de la Retex generează simultan două fluxuri: materialele reciclabile și articolele de îmbrăcăminte utilizabile pentru redistribuire socială. Această dublă realizare multiplică valoarea socială a inițiativei fără costuri suplimentare.

→ *Adaptare:* Integrarea funcțiilor de redistribuire umanitară în sistemele de colectare circulară, ori de câte ori este posibil, conectând gestionarea deșeurilor cu serviciile sociale.

→ *Exemplu de implementare:* Filialele locale ale Crucii Roșii, centrele de servicii sociale și organizațiile de sprijin pentru refugiați pot deveni parteneri formali de redistribuire pentru centrele comunitare de textile.

→ *Etapă practică:* Stabilirea unor acorduri lunare de distribuție cu furnizorii de servicii sociale; definirea criteriilor de calitate pentru îmbrăcămintea eligibilă pentru redistribuire versus reciclare.

Responsabilitatea și participarea comunității consolidează cultura sustenabilității civice

Lecție: Cetățenii contribuie activ la Retex - aducând textilele de două ori pe săptămână, participând la campanii cu școli și organizații de tineret. Acest lucru creează o cultură a sustenabilității vizibilă și participativă, înrădăcinată în comportamentul de zi cu zi.

→ *Adaptare:* Integrarea ritualurilor de colectare a deșeurilor de către cetățeni și a campaniilor comunitare în modelul operațional al inițiativelor circulare, în loc să se trateze colectarea deșeurilor ca pe o funcție logistică pasivă.

→ *Exemplu de implementare:* Colaborați cu școli, grădinițe și cluburi sportive pentru a găzdui evenimente de colectare sezonieră care să conecteze economia circulară cu educația și viața comunitară.

→ *Pas practic:* Dezvoltați un calendar de implicare a comunității cu evenimente regulate de colectare, legate de o comunicare care să facă vizibil pentru contribuabili impactul social și de mediu al fiecărei donații.

Politică

Retex ilustrează modul în care politicile publice, atunci când sunt aliniate cu inovația societății civile, pot face economia circulară la scară comunitară viabilă și replicabilă.

Programele publice de ocupare pot iniția întreprinderi sociale circulare

Lecție: Finanțarea inițială pentru Retex a venit prin mecanismele publice de ocupare ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, cu cofinanțare din partea Primăriei Užice . Acest lucru a permis lansarea inițiativei fără venituri comerciale, consolidând capacitatea și oferind în același timp valoare publică.

Un sondaj PKS (CCIS - Camera de Comerț și Industrie a Serbiei) din februarie 2026, realizat în rândul a 264 de IMM-uri sârbe, confirmă cât de necesare din punct de vedere structural sunt astfel de mecanisme: 76,7% dintre companii declară că nu primesc niciun sprijin din partea administrației locale sau a asociațiilor de afaceri pentru tranziția lor circulară - ceea ce face ca programele publice de ocupare a forței de muncă să nu fie un instrument complementar, ci un factor fundamental de facilitare.

→ *Adaptare:* Programele de ocupare a forței de muncă din sectorul public ar trebui să includă în mod explicit rolurile economiei circulare - sortarea, repararea, colectarea, reutilizarea - ca activități eligibile, creând o cale la nivel de politici pentru întreprinderile sociale sustenabile.

→ *Exemplu de implementare:* Agențiile naționale pentru ocuparea forței de muncă pot concepe categorii dedicate lucrărilor publice pentru economia circulară, cu granturi de contrapartidă pentru organizațiile societății civile care înființează centre de reciclare sau reutilizare.

→ *Etapă practică:* Susținerea includerii rolurilor întreprinderilor sociale din economia circulară în cadrele naționale de politici active privind piața muncii; lansarea de apeluri dedicate cu finanțare inițială limitată în timp și structurarea acestor instrumente ca pachete mixte, mai degrabă decât produse de credit clasice, combinând finanțarea prin granturi cu asistență tehnică și educație, în conformitate cu modelul recomandat de Centrul PKS pentru Economie Circulară (2026), care a constatat că IMM-urile sârbe solicită în mod covârșitor finanțare, formare și asistență consultativă ca o singură ofertă integrată.

Administrația locală poate integra inițiative circulare în strategiile de sustenabilitate

Lecție: Modelul Retex a fost inclus oficial în Planul de acțiune al Strategiei de dezvoltare durabilă a autonomiei locale a orașului Užice, oferindu-i recunoaștere instituțională și acces la cofinanțare municipală.

→ *Adaptare:* Municipalițiile ar trebui să identifice și să recunoască în mod activ inițiativele economiei circulare la nivel comunitar în planurile lor de sustenabilitate și gestionare a deșeurilor, oferind un cadru de politici stabil pentru funcționarea lor.

→ *Exemplu de implementare:* Administrațiile locale pot crea categorii de „întreprinderi sociale din economia circulară” în cadrul strategiilor de dezvoltare locală, cu linii bugetare dedicate pentru cofinanțare.

→ *Etapă practică:* Dezvoltarea unui cadru de politici model pentru municipalitățile care doresc să includă întreprinderile sociale circulare în strategiile lor privind deșeurile; includerea unor indicatori de performanță și a unor criterii de eligibilitate pentru finanțare.

Fondurile structurale și transfrontaliere ale UE pot extinde modelele circulare la nivel local

Lecție: După o fază inițială finanțată prin lucrări publice naționale, Retex a accesat fonduri UE de cooperare transfrontalieră - în parteneriat cu un ONG din Muntenegru - pentru a investi în echipamente și formare, demonstrând că modelele locale pot accesa finanțare europeană atunci când sunt structurate corespunzător.

→ *Adaptare:* Organizațiile societății civile care derulează inițiative în domeniul economiei circulare ar trebui sprijinite în navigarea prin instrumentele de finanțare ale UE (CBC, INTERREG, FSE+), care sunt adesea inaccesibile fără sprijin instituțional.

→ *Exemplu de implementare:* Punctele naționale de contact și birourile UE pot dezvolta pachete de îndrumări specifice pentru întreprinderile sociale circulare care solicită sprijin din fonduri transfrontaliere sau structurale.

→ *Etapă practică:* Crearea unui serviciu de punere în legătură a finanțării UE care să conecteze întreprinderile sociale circulare cu programele eligibile; asigurarea consolidării capacităților pentru redactarea propunerilor și raportarea financiară.

Economie

Retex demonstrează un model economic viabil pentru întreprinderi circulare la scară comunitară, generând valoare din fluxurile de deșeuri, menținând în același timp costurile scăzute și distribuind beneficiile economice în cadrul comunității.

Întreprinderile sociale circulare creează valoare economică din resurse subevaluate

Lecție: Textilele aruncate, pentru care cetățenii și municipalitățile ar plăti altfel pentru a le elimina, devin inputuri productive pentru producția industrială prin activitatea de sortare și procesare a Retex.

→ *Adaptare:* Cartografiați fluxurile de deșeuri generate local care au valoare de utilizare secundară industrială; proiectați operațiuni de colectare și procesare care creează un rezultat comercializabil din ceea ce este în prezent un cost de eliminare.

→ *Exemplu de implementare:* Stabilirea de acorduri de preluare cu producătorii de materiale de construcții, mobilă sau componente auto care au nevoie de fibre reciclate; utilizarea contractelor cu volum garantat pentru a susține planificarea afacerii.

→ *Etapă practică:* Comandați o analiză de piață a cererii regionale de fibre textile reciclate; utilizați rezultatele pentru a stabili obiective realiste de preț și volum pentru dezvoltarea planului de afaceri.

Lanțurile valorice scurte și localizate reduc costurile și sporesc reziliența

Lecție: Prin aprovizionarea locală cu factori de producție (textile donate), prelucrarea în cadrul comunității și vânzarea către cumpărători industriali regionali, Retex evită costurile și vulnerabilitățile lanțurilor lungi de aprovizionare.

Importanța unor astfel de modele accesibile este confirmată de date reale de piață: un sondaj PKS din februarie 2026 realizat în rândul a 264 de IMM-uri sârbe a constatat că 53,5% menționează lipsa resurselor financiare drept principala barieră în calea tranziției circulare, iar 59,8% consideră condițiile actuale de finanțare a pieței inacceptabile, ceea ce înseamnă că modelele integrate în comunitate, precum Retex, care funcționează cu cerințe de capital reduse și locuri de muncă susținute public, reprezintă o cale cu adevărat viabilă tocmai acolo unde finanțarea instituțională nu reușește să ajungă.

→ *Adaptare:* Modelele de afaceri circulare din alte sectoare - alimente, materiale de construcții, ambalaje - pot aplica aceeași logică: cartografierea disponibilității inputurilor locale, proiectarea procesării locale, găsirea de cumpărători locali.

→ *Exemplu de implementare:* Clusterelor regionale de economie circulară pot conecta mai multe întreprinderi circulare la scară mică (textile, deșeuri alimentare, lemn, electronice) într-o rețea de infrastructură comună, reducând costurile generale.

→ *Etapă practică:* Elaborarea unei hărți regionale a lanțului valoric al economiei circulare, care să identifice fluxurile locale de deșeuri, capacitatea de procesare și cererea industrială; utilizarea acestora ca bază pentru sprijinirea dezvoltării afacerilor.

Conectarea cu branduri sustenabile deschide noi canale comerciale

Lecție: Parteneriatul CozyReWear arată că un centru comunitar de reciclare poate deveni un partener comercial pentru mărcile de modă sustenabile, oferind servicii de procesare la sfârșitul ciclului de viață ca parte a modelului de produs circular al unui brand.

→ *Adaptare:* Întreprinderile sociale circulare ar trebui să își comercializeze în mod activ capacitatea de procesare către mărci sustenabile care caută soluții credibile și trasabile pentru sfârșitul ciclului de viață al materialelor lor.

→ *Exemplu de implementare:* Dezvoltați o ofertă de „servicii de procesare circulară” - specificând materialele de intrare acceptate, standardele de procesare și certificările disponibile - și prezentați-o comunităților regionale de modă sau design sustenabil.

→ *Etapă practică:* Stabilirea standardelor de calitate și a documentației de trasabilitate pentru materialele reciclate produse; utilizarea acestora ca bază pentru contractele comerciale cu partenerii de marcă.

Educație

Retex este un laborator viu pentru educația în domeniul economiei circulare, demonstrând cum învățarea poate fi integrată în practica comunitară, mai degrabă decât limitată la sălile de clasă. Urgența acestei abordări este susținută de date: un sondaj PKS din februarie 2026 a constatat că 73,7% dintre companiile sârbe au nevoie de instruire sau consiliere pentru a introduce modele circulare, iar educația s-a clasat drept cea mai solicitată formă de sprijin, cu 76% - depășind chiar și resursele financiare (73%). Acest lucru confirmă faptul că modelul educațional pe care Retex îl întruchipează - învățarea prin practică, în cadrul comunității, nu oferită din exterior - răspunde unei nevoi naționale documentate și persistente.

Învățarea practică, bazată pe context local, face economia circulară tangibilă

Lecție: Inițiativa face ca ciclul de viață al textilelor să fie vizibil și participativ - cetățenii aduc haine, femeile le sortează și le prelucrează, iar partenerii industriali transformă produsele. Acest ciclu complet este o resursă educațională predefinită.

→ *Adaptare:* Programele educaționale privind economia circulară ar trebui să includă vizite pe teren, exerciții practice și manipularea materialelor în condiții reale pentru a conecta principiile abstracte cu experiența trăită.

→ *Exemplu de implementare:* Școlile și universitățile pot colabora cu centre comunitare de circularitate pentru a găzdui sesiuni practice privind sortarea deșeurilor, identificarea materialelor și cartografierea lanțului valoric circular.

→ *Etapă practică:* Dezvoltarea unui program modular de școală practică bazat pe modelul Retex, inclusiv un exercițiu practic de sortare, un atelier de cartografiere a lanțului valoric și o sesiune de reflecție asupra consumului durabil.

Transferul de cunoștințe intergenerațional și intersectorial creează învățare durabilă

Lecție: Inițiativa reunește femei cu zeci de ani de experiență în industria textilă (care cunosc materiale, fibre și procese) și lucrătoare mai tinere sau mai puțin experimentate, creând un mediu bogat de învățare intergenerațională.

→ *Adaptare:* Programele educaționale ar trebui să creeze în mod deliberat condiții pentru transferul de cunoștințe între practicienii cu experiență și cursanții mai tineri sau mai puțin experimentați - nu doar de la expert la student, ci și de la egal la egal și de la practician la practician.

→ *Exemplu de implementare:* Programele VET în domeniile textilelor, modei sau sustenabilității pot integra module de mentorat în cadrul cărora cursanții lucrează alături de practicieni cu experiență în întreprinderi circulare.

→ *Etapa practică:* Proiectarea unui cadru structurat de mentorat pentru întreprinderile sociale circulare, inclusiv zile de observare, sesiuni de reflecție comună și rezultate documentate ale transferului de cunoștințe.

CozyReWear arată că modelele pot fi învățate prin trăire .

Lecție: Cea mai puternică formă de educație privind economia circulară este demonstrarea faptului că un model funcționează - și că poate fi adaptat. Rolul în continuă evoluție al Retex ca o coloană vertebrală a reciclării în sistemul de modă cu buclă închisă al CozyReWear demonstrează replicarea în acțiune.

→ *Adaptare:* Resursele educaționale ar trebui să documenteze nu doar modelul original, ci și logica de replicare a acestuia - ce condiții au făcut posibil transferul, ce adaptări au fost necesare, ce provocări au apărut.

→ *Exemplu de implementare:* Creați un format de „studiu de caz de replicare” care combină povestea originală Retex cu parteneriatul CozyReWear , arătând cursanților cum un model comunitar devine o infrastructură sistemică.

→ *Etapa practică:* Dezvoltați un modul de învățare facilitată care să ghideze participanții prin parcursul de la Retex la CozyReWear , ca exercițiu de gândire sistemică: identificarea actorilor, a fluxurilor de materiale, a condițiilor favorabile și a potențialului de replicare.

Pași practici pentru implementare

- **Evaluarea fluxurilor locale de deșuri textile:** Realizarea unui audit al compoziției deșeurilor pentru a cuantifica fracția textilă din deșeurile solide municipale; documentarea rutelor informale de eliminare (depozitare în groapa de gunoi, ardere, abandon)
- **Cartografierea abilităților și capacităților:** Identificarea femeilor și a altor potențiali lucrători cu experiență în industria textilă sau abilități meșteșugărești relevante; evaluarea disponibilității acestora și a barierelor de angajare
- **Identificați spațiile:** Localizați un spațiu accesibil, situat central - de preferință o fostă clădire industrială sau publică - pentru colectare, sortare și procesare inițială.
- **Stabilirea de parteneriate pentru colectare:** Implicarea școlilor, grădinițelor, cluburilor sportive, Crucii Roșii și comunităților religioase ca promotori reguțați ai colectării de textile.

- **Structurați fluxurile de sortare și ieșire:** Definiți criterii clare pentru trei ieșiri - redistribuire (umanitar), revânzare (produse circulare) și reciclare (input industrial)
- **Construirea de conexiuni cu serviciile sociale:** Formalizarea acordurilor de redistribuire cu centrele de servicii sociale, definirea familiilor beneficiare eligibile și a programelor lunare de distribuție.
- **Elaborarea de acorduri de achiziție industrială:** Identificarea producătorilor regionali de izolații, mobilier sau componente auto care utilizează fibre reciclate; negocierea acordurilor inițiale de achiziție
- **Alinierea cu cadrele de ocupare a forței de muncă în sectorul public:** Înregistrarea rolurilor de sortare din economia circulară ca activități eligibile în cadrul schemelor de lucrări publice ale agențiilor naționale de ocupare a forței de muncă; accesarea cofinanțării
- **Integrarea în strategia locală de sustenabilitate:** Prezentarea modelului către municipalitate pentru includerea în planul local de gestionare a deșeurilor sau în planul de acțiune pentru dezvoltare durabilă
- **Conectați-vă cu actorii din domeniul modei sustenabile:** Comercializați capacitatea de procesare către mărcile de modă circulară care caută soluții credibile pentru sfârșitul ciclului de viață; dezvoltați oferta de „servicii de procesare circulară”.
- **Monitorizarea și comunicarea impactului:** Urmăriți tonele colectate, familiile sprijinite, femeile angajate și materialele industriale produse; comunicați rezultatele în mod regulat donatorilor, cetățenilor și partenerilor politici.

✓ Transferabilitate

Acest model este transferabil la:

- Municipalități și orașe cu provocări semnificative legate de deșeurile textile
- Comunități rurale și periurbane cu o istorie în industria textilă
- ONG-uri și întreprinderi sociale care lucrează cu femei greu de angajat
- Instituțiile VET și programele de învățare pentru adulți care doresc o educație integrată în domeniul economiei circulare
- Branduri de modă sustenabile care caută procesare la sfârșitul ciclului de viață trasabilă și bazată pe comunitate
- Clusterelor regionale ale economiei circulare și rețelele comunitare cu zero deșeuri

Declinare de responsabilitate / Notificare privind drepturile de autor

Părți ale acestui material au fost create și structurate cu sprijinul instrumentelor de cercetare privind inteligența artificială. Conținutul a fost creat pentru a sprijini analiza și raportarea și a fost adaptat și revizuit de echipa de proiect. Cercetarea a fost efectuată utilizând surse disponibile publicului, baze de date PNUD Serbia și rapoarte instituționale.

Toate mărcile comerciale și denumirile de produse menționate sunt recunoscute și rămân proprietatea deținătorilor respectivi.

Exemplul 3 : Municipality Thermi (Grecia)

 Locație: Regiunea Metropolitană Salonic, Grecia

Introducere:

Descriere:

[Municipality Thermi](#) este una dintre zonele cu cea mai dinamică creștere din Regiunea Metropolitană Salonic și un exemplu important de guvernare integrată a economiei circulare în Grecia. Având ca obiectiv strategic neutralitatea climatică, Thermi a devenit prima autoritate locală greacă care a primit finanțare din cadrul [Facilității Europene pentru Orașe](#) (EUCF), poziționându-se în avangarda dezvoltării urbane durabile.

O organizație cu care municipalități precum Thermi cooperează adesea este [Kyklos](#) (care înseamnă „cerc” în greacă), Laboratorul de Circularitate și Reutilizare al [Incommon](#) (un ONG al societății civile pentru un stil de viață sustenabil cu sediul în Salonic), situat în partea istorică a orașului Ano Poli (Orașul Vechi), din Salonic. Înființat ca primul spațiu din Grecia pentru a testa aplicarea practicilor economiei circulare la nivel de cartier și oraș, Kyklos servește ca un laborator viu unde locuitorii, afacerile și instituțiile se reunesc pentru a reimagina modul în care resursele circulă prin comunitatea lor.

Printr-o combinație de aplicații practice, evenimente comunitare și programe educaționale, Kyklos demonstrează cum un cartier poate deveni cu adevărat „circular”, unde oamenii se reunesc pentru a utiliza toate resursele disponibile (deșeurii organice, apă, materiale, obiecte) și abilitățile locuitorilor săi pentru a închide cercul și a reduce impactul general asupra mediului.

Principiile NEB:

- **Sustenabilitate:** Un program de compostare pe 20 de ani al municipalității Thermis , care extinde ciclul de viață al obiectelor și materialelor prin reparare, reutilizare și compostare; reduce deșeurile la scară de cartier și promovează schimbări pe termen lung în obiceiurile de consum zilnice.
- **Estetică:** Proiecte de regenerare urbană, parcuri de mici dimensiuni cu vegetație rezistentă la schimbările climatice și transformarea spațiilor urbane subutilizate în centre comunitare vibrante; îmbinarea practicilor economiei circulare cu cultura participativă și designul incluziv pentru a crea un mediu primitor și viu.
- **Incluziune:** Implicarea tuturor membrilor cartierului în mod egal și fără discriminare; oferirea de programe gratuite și deschise pentru a asigura participarea indiferent de mediile economice, vârstele și abilitățile lor.

Site web: www.incommon.gr/en/project/kyklos/

Sectorul politic

Municipality Thermi oferă liderilor politici și factorilor de decizie unul dintre cele mai cuprinzătoare exemple din Grecia de **guvernare a economiei circulare** la nivelul autorităților locale. Thermi demonstrează modul în care autoritățile alese pot traduce principiile economiei circulare în politici concrete, investiții și parteneriate instituționale și cum autoritățile locale pot

promova tranzițiile circulare de jos în sus, fie prin crearea de cadre de politici, sisteme de resurse și parteneriate comunitare care se extind dincolo de un singur district.

Iată principalele concluzii pentru sectorul politic și cum pot fi adaptate în alte domenii:

1. Legislație pentru o vecinătate circulară

Lecție : Thermi demonstrează că guvernarea economiei circulare necesită acțiuni coordonate simultan în mai multe domenii de politici, cum ar fi gestionarea deșeurilor, planificarea urbană, mobilitatea, biodiversitatea și infrastructura digitală. La nivel de cartier, prin pilotarea unor intervenții la scară de cartier, cum ar fi [compostarea](#), cafenelele de reparații, bibliotecile de unelte, se arată cum politicile pot facilita economia circulară la cel mai local nivel.

Adaptare: Autoritățile politice pot adopta abordarea multi-domeniu a Thermi: dezvoltarea unor cadre de zonare care rezervă spațiul public pentru activități circulare. Legislația poate stimula întreprinderile de reparație și reutilizare, poate impune instalații de compostare în piețele publice și poate crea căi de licențiere pentru bibliotecile de instrumente comunitare gratuite.

Pași practici:

- Dezvoltați cadre de planificare urbană care să rezerve spațiu public pentru activități ale economiei circulare.
- Creați căi de acordare a licențelor și autorizațiilor pentru spațiile de reparații și reutilizare administrate de comunitate.
- Introducerea de stimulente fiscale pentru întreprinderile și organizațiile care operează modele de economie circulară la scară de cartier.
- Stabilirea unor mecanisme de coordonare între municipalități și organizațiile societății civile pentru a gestiona în comun centrele circulare.
- Finanțarea unor programe pilot în diverse cartiere pentru a testa și evalua intervențiile economiei circulare.

2. Parteneriat public-societate civilă pentru guvernare circulară

Lecție: Relația Thermi cu ONG-uri externe, cum ar fi Kyklos , o organizație a societății civile, operează în spațiul public și deservește comunitatea în general. Acest model oferă cadrul strategic, spațiul public și legitimitatea instituțională; Kyklos oferă programe orientate către comunitate, implicare participativă și practici circulare pe teren. Această diviziune complementară a rolurilor înseamnă că ambițiile circulare ale municipalității ajung la locuitori în viața lor de zi cu zi, în timp ce partenerul societății civile aduce flexibilitate, încredere în comunitate și inovație pe care o autoritate publică singură nu le-ar putea reproduce.

Adaptare: Sectorul politic poate construi parteneriate instituționale cu organizațiile societății civile pentru a dezvolta și gestiona în comun programe de economie circulară. În loc de o gestionare de sus în jos a deșeurilor municipale, acest model încurajează asumarea participativă și o implicare mai mare a cetățenilor.

Pași practici:

- Dezvoltarea unor cadre juridice pentru parteneriatele public-societatea civilă în furnizarea de servicii din economia circulară.
- Crearea de mecanisme transparente de granturi și cofinanțare care să sprijine centrele circulare administrate de comunitate.
- Stabilirea unor sisteme comune de monitorizare și raportare, astfel încât autoritățile publice să poată măsura impactul.
- Elaborarea unor acorduri de finanțare multianuale care să ofere stabilitate inițiativelor circulare ale societății civile.
- Implementarea de procese de consultare comunitară pentru a ghida amplasarea și proiectarea centrelor circulare.

3. Economia circulară ca strategie de politică urbană pe termen lung

Lecție: Traectoria economiei circulare a Thermi nu este o inițiativă bazată pe un singur proiect, ci reprezintă decenii de angajament susținut și în continuă evoluție. Programul său [de compostare casnică](#) funcționează de peste 20 de ani. Această abordare răbdătoare și bazată pe dovezi a schimbării comportamentale oferă liderilor politici un model pentru integrarea circularității în strategiile de dezvoltare urbană pe mai multe termene.

Adaptare: Liderii politici pot trata economia circulară nu ca pe un proiect cu un singur termen, ci ca pe o prioritate urbană multifazică, inter-partide care se bazează pe rezultatele proiectelor pilot, extinde modelele de succes și integrează principiile circulare în planificarea mai amplă a sustenabilității și rezilienței.

Pași practici:

- Dezvoltați strategii cuprinzătoare pentru economia circulară care să acopere mai multe mandate politice.
- Creați planuri de implementare etapizate, cu etape clare și indicatori de performanță.
- Înființați comitete interpartide pentru economia circulară pentru a asigura continuitatea politicilor.
- Integrarea obiectivelor economiei circulare în bugetarea și achizițiile municipale.
- Comandă evaluări independente ale inițiativelor circulare la scară de cartier pentru a ghida deciziile de extindere.

Sector economic de afaceri

Municipalitatea Thermi și ecosistemul economiei circulare asociat oferă sectorului economic și de afaceri un model convingător despre cum principiile circulare pot stimula inovația, pot reduce costurile operaționale și pot crea noi oportunități de piață. Strategia integrată a Thermi de a combina diferite domenii ale unui stil de viață durabil, cum ar fi valorificarea deșeurilor municipale, micromobilitatea inteligentă, regenerarea urbană bioclimatică și datele digitale de mediu, creează un mediu fertil pentru ca afacerile circulare să funcționeze și să crească.

Iată câteva lecții cheie pentru sectorul economic și de afaceri:

1. Modele de afaceri circulare și noi fluxuri de venituri

Lecție: Ecosistemul Thermi ilustrează multiple arhetipuri de modele de afaceri circulare care funcționează simultan. Sistemul său partajat de micro-mobilitate electrică. Ca posibil partener asociat, Kyklos are modelul The Library of Things și Repair Cafe, care arată cum **serviciile de acces peste proprietate** pot genera venituri, reducând în același timp consumul de materiale.

Adaptare: Companiile se pot baza pe ecosistemul Thermi pentru a dezvolta oferte de servicii circulare - produs ca serviciu, modele de închiriere și împrumut, servicii de reparații și scheme de recuperare a materialelor - care reduc dependența de vânzările de produse de unică folosință și construiesc relații durabile cu clienții.

Exemplu de implementare: O companie locală de servicii de grădinărit ar putea colabora cu programul de biomasă verde al Thermi, contribuind cu deșeuri vegetale la sistemul municipal de tocare și compostare, primind în același timp compost procesat pentru revânzare și transformând în același timp un cost de eliminare într-o oportunitate de venit.

Pași practici:

- Dezvoltați modele de tip produs ca serviciu sau de închiriere care mențin materialele în circulație.
- Creați servicii de reparații și recondiționare care prelungesc durata de viață a produselor și generează locuri de muncă calificate.
- Proiectarea unor scheme de preluare și recuperare a materialelor integrate în canalele de vânzare.
- Stabiliți strategii de prețuri care să reflecte adevărata valoare a durabilității și reparabilității.
- Construiți parteneriate cu centre de economie circulară și organizații comunitare pentru a accesa expertiză în reparații și rețele de clienți.

2. Sustenabilitatea mediului ca avantaj competitiv

Lecție: Angajamentul Thermi față de neutralitatea climatică semnalează o direcție clară, în timp ce exemplul Kyklos arată că circularitatea în general (compostare, ateliere de reutilizare, cartografiere a resurselor) poate reduce în mod activ impactul asupra mediului la nivel comunitar. Întreprinderile care adoptă aceste practici dobândesc acreditări de mediu tangibile, care sunt din ce în ce mai apreciate de consumatori, investitori și organismele de achiziții publice.

Adaptare: Companiile care operează în cadrul sau alături de municipalități cu strategii ambițioase de economie circulară pot transforma sustenabilitatea într-un factor de diferențiere competitiv real. De asemenea, acest lucru le va ajuta să își alinieze operațiunile cu obiectivele municipale, valorificând datele de mediu deschise și comunicând în mod transparent performanța circulară clienților și investitorilor.

Pași practici:

- Efectuați audituri ale economiei circulare pentru a identifica fluxurile de materiale, fluxurile de deșeuri și oportunitățile de reutilizare.
- Prioritizarea inputurilor durabile, reparabile și reciclabile.
- Stabilirea de obiective de reducere a deșeurilor și raportarea publică a performanței economiei circulare.
- Colaborați cu centrele circulare de cartier pentru a gestiona deșeurile organice (de exemplu, [reciclarea zăcului de cafea](#)) și materialele excedentare.
- Dezvoltați strategii de marketing care comunică autentic economia circulară

3. Implicarea comunității ca strategie economică

Lecție: Modelul Thermi este construit pe o colaborare instituțională profundă. Aceste parteneriate creează un ecosistem de inovare care generează idei, testează soluții și construiește încrederea socială ce stă la baza rezilienței economice pe termen lung. Întreprinderile integrate în acest ecosistem beneficiază de proximitatea față de cercetare, de accesul la o forță de muncă calificată și implicată și de avantajul reputațional al operării într-o comunitate care valorizează practicile circulare și sustenabile.

Adaptare: Întreprinderile pot învăța din strategiile economice înrădăcinate în comunitate care deserveșc nevoile locale, prioritizează angajările locale și contribuie la structura socială, ceea ce este util în construirea unui ciclu între activitatea economică și bunăstarea comunității.

Pași practici:

- Dezvoltați acorduri privind beneficiile comunității legate de angajarea locală și dezvoltarea competențelor.
- Creați parteneriate pentru economia circulară cu școlile locale, organizațiile societății civile și grupurile comunitare.
- Proiectați modele de afaceri incluzive care să deservească diverse grupuri socio-economice.
- Investiți în infrastructura locală a economiei circulare (de exemplu, compostare comunitară, spații de lucru comune pentru reparații).
- Măsurați și raportați impactul social și economic, împreună cu performanța de mediu.

Sectorul educațional

Municipalitatea Thermi oferă sectorului educațional un exemplu bogat și complex despre cum cunoștințele despre economia circulară pot fi construite, practicate și transmise la fiecare nivel. Există un ecosistem vast

Iată ce poate învăța sectorul educațional de la Kyklos și ce poate adapta:

1. Integrarea economiei circulare în programele academice

Lecție : Thermi demonstrează că cea mai eficientă educație în domeniul economiei circulare se bazează pe practici municipale reale, practice. [Portalul Thermi Air](#) oferă școlilor acces la date de

mediu în timp real, ca sursă principală pentru lecții de științe, geografie și studii de mediu. Programul de compostare casnică de 20 de ani al Thermi poate oferi un studiu de caz bogat în dovezi pentru programele școlare privind deșeurile, știința solului și schimbarea comportamentului.

Adaptare: Instituțiile de învățământ pot dezvolta programe de învățământ integrate care utilizează infrastructura locală a economiei circulare, ca laboratoare vii pentru studiu interdisciplinar, conectând teoria la practica specifică locului.

Exemplu de implementare: Portalul Thermi Air al unei școli secundare din municipiul Thermi, o rețea de 24 de stații de monitorizare a calității aerului în timp real, oferă școlilor date în timp real pentru lecții de științe ale mediului și proiecte de știință cetățenească.

Pași practici:

- Colaborați cu organizațiile locale ale economiei circulare pentru a dezvolta programe educaționale legate de curriculum.
- Creați module interdisciplinare care să conecteze economia circulară cu chimia, designul, studiile sociale și economia.
- Valorificați rețelele municipale de monitorizare a mediului (cum ar fi portalurile privind calitatea aerului în timp real) ca surse principale de date pentru cercetarea elevilor și lecțiile de științe.
- Dezvoltați ateliere de formare a profesorilor privind utilizarea inițiativelor locale circulare și de sustenabilitate ca studii de caz educaționale.
- Implementați proiecte de cercetare studentești care documentează, evaluează și îmbunătățesc inițiativele locale de economie circulară.

2. Construirea de parteneriate între instituțiile de învățământ și centrele circulare

Lecție : Colaborările strategice ale Thermi cu [CERTH](#), [NOESIS Centrul de Știință](#) și [Universitatea Aristotel din Salonic](#) arată cum o municipalitate poate acționa ca element de legătură al unui ecosistem local de educație și inovare care leagă școlile primare, universitățile, centrele de cercetare și organizațiile comunitare în jurul obiectivelor comune ale economiei circulare. Kyklos consolidează acest lucru prin desfășurarea de programe educaționale direct pentru școli, creând o cale de la practica circulară la nivel comunitar la implicarea academică formală.

Adaptare: Școlile și universitățile pot deveni părți interesate active în ecosistemele economiei circulare municipale prin contribuții la cercetare, proiecte studentești și programe educaționale care susțin tranziția circulară, îmbogățind în același timp ofertele academice. Modelul Thermi arată că municipalitățile, instituțiile de cercetare și organizațiile comunitare pot juca roluri complementare în cadrul unui parteneriat de învățare unic și coerent.

Pași practici:

- Stabilirea unor acorduri formale de parteneriat între instituțiile de învățământ, municipalități și centrele comunitare de educație circulară.
- Dezvoltați programe comune în cadrul cărora studenții să petreacă timp în laboratoare circulare, departamente municipale sau instituții de cercetare.

- Creați programe de internship și voluntariat pentru studenți
- Dezvoltați o infrastructură comună, de exemplu, biblioteci de instrumente școlare conectate la rețelele comunitare de Biblioteci ale Lucrurilor.
- Folosiți municipalitatea ca intermediar pentru a conecta școlile cu universități și centre de cercetare active în domeniile economiei circulare.

3. Integrarea practicilor circulare în viața școlară de zi cu zi

Lecție: Experiența lui Thermi arată că obiceiurile circulare se dezvoltă treptat, pornind de la acțiuni mici și consecvente, mai degrabă decât de la schimbări instituționale ample. Kyklos urmează aceeași logică la nivel de cartier: o [Cafenea de Reparații lunară](#), o bibliotecă de instrumente, un compostator comunitar. Acestea sunt intervenții ușor de gestionat care se acumulează în schimbări semnificative. Școlile pot adopta aceeași abordare prin introducerea uneia sau a două activități circulare practice și construind de acolo, în loc să încerce să reproiecteze instituția.

Adaptare: Instituțiile de învățământ se pot inspira din exemplele Thermi și Kyklos cu privire la pași mici și concreți care aduc economia circulară în viața școlară într-un mod realist, fie printr-un colț de compostare în cantină, o după-amiază de atelier de reparații sau un program de împrumut de unelte pentru proiecte școlare.

Exemplu de implementare: O școală primară ar putea începe simplu: prin amplasarea unui recipient de compostare pentru resturile alimentare de la cantină, îngrijit prin rotație de grupuri de elevi. O școală secundară ar putea organiza un atelier de reparații semestrial în colaborare cu un centru comunitar local, cum ar fi Kyklos. Niciuna dintre aceste metode nu necesită un buget mare sau o revizuire a politicilor - ci doar dorința de a începe de undeva practic.

Pași practici:

- Începeți cu o activitate circulară ușor de gestionat și construiți pornind de la experiență.
- Colaborați cu inițiative locale de economie circulară, cum ar fi Kyklos, pentru a organiza ateliere sau vizite pe teren, fără a fi nevoie să dezvoltați întregul conținut intern.
- Folosiți modelul educațional privind compostarea de la Thermi ca sursă de inspirație: îndrumări simple și consecvente de-a lungul timpului contează mai mult decât un singur eveniment ambițios.
- Invitați elevii să își asume responsabilitatea pentru activități circulare
- Conectați acțiunile circulare școlare mici la contextul municipal mai larg, ajutând elevii să își vadă eforturile ca parte a unui efort comunitar mai amplu.

Sectorul de mediu

Municipalitatea Thermi oferă sectorului de mediu una dintre cele mai cuprinzătoare strategii de economie circulară și management de mediu la nivel de autoritate locală din Grecia. Fiind prima

municipalitate greacă care a primit finanțare prin [intermediul Facilității pentru Orașe Europene \(EUCF\)](#), cu obiectivul strategic de neutralitate climatică, Thermi a dezvoltat un portofoliu integrat de intervenții de mediu. De asemenea, oferă sectorului de mediu un model scalabil, pe mai multe niveluri.

Iată câteva dintre concluziile cheie și modul în care acestea pot fi adaptate:

1. Practicile circulare ca strategii de prevenire a generării de deșeurii

Lecție: Strategia Thermi privind deșeurile se bazează pe prevenire și valorificare, nu doar pe colectare și eliminare. Trei direcții complementare funcționează în paralel: distribuirea gratuită de pubele de compost, combinată cu instruirea continuă a cetățenilor; separarea deșeurilor organice prin intermediul pubelelor maro pentru gospodării și unități de catering; și un program de biomasă verde care colectează resturile vegetale din spațiile publice și private, le mărunțește și le transformă în biocombustibil sau compost. La nivel de cartier, Kyklos consolidează această strategie municipală prin reciclarea zațului de cafea, precum și prin intermediul unei Bibliotecii de Lucruri și al unei Cafenele de Reparații, care împiedică produsele să intre în fluxurile de deșeurii.

Adaptare: Profesioniștii din domeniul mediului pot dezvolta cadre de prevenire a deșeurilor care funcționează simultan la scară municipală și de cartier.

Exemplu de implementare: O municipalitate care dorește să reproducă abordarea Thermi ar putea începe cu un program pilot de compostare în cartier și să îl extindă progresiv către un program de compostare casnică la nivel de oraș, colectarea pubelelor maro, consolidând astfel capacitatea cetățenilor și infrastructura instituțională în fiecare etapă.

Pași practici:

- Dezvoltarea unor strategii integrate de prevenire a deșeurilor, care să combine compostarea casnică, colectarea deșeurilor organice din pubelele maro și colectarea biomasei verzi la scară municipală.
- Proiectați centre de economie circulară de cartier — după modelul Kyklos — care să ofere compostare, reparare, reutilizare și partajare ca un pachet coerent.
- Stabilirea de obiective de prevenire a generării de deșeurii și a unor sisteme de monitorizare a fluxurilor de materiale atât la nivel de cartier, cât și la nivel municipal.
- Integrarea centrelor economiei circulare în planificarea și bugetarea formală a gestionării deșeurilor municipale.
- Implementarea de programe de separare la sursă pentru întreprinderile de catering, alături de schemele pentru gospodării.
- Dezvoltarea de instrumente participative de cartografiere a resurselor pentru a identifica materialele și activele subutilizate din cartier.

2. Design urban bioclimatic și biodiversitate ca strategii de mediu

Lecție: Strategia de mediu a Thermi se extinde dincolo de deșeuri pentru a cuprinde calitatea și funcția ecologică a mediului urban în sine. [Parcul său pentru Biodiversitate](#), dezvoltat prin programul Interreg Next Black Sea, creează un spațiu model pentru protejarea florei locale și educația de mediu. Aceste investiții în infrastructura verde completează principiul economiei circulare al eficienței resurselor prin extinderea acestuia la sistemele naturale.

Adaptare: Practicienii din sectorul mediului pot pleda pentru și implementa designul urban bioclimatic și infrastructura verde ca componente integrante ale strategiilor orașelor circulare, cum ar fi prin conectarea circularității materiale cu circularitatea ecologică și demonstrând că cele două se consolidează reciproc.

Pași practici:

- Integrarea principiilor de proiectare bioclimatică și a plantelor rezistente la schimbările climatice în proiectele de regenerare urbană și spațiu public.
- Dezvoltați parcuri pentru biodiversitate și spații de învățare bazate pe natură care să combine protecția ecologică cu educația de mediu.
- Instalați sisteme inteligente de irigații în spațiile verzi publice pentru a reduce la minimum consumul de apă.
- Utilizarea programelor de cooperare transfrontalieră ale UE pentru a dezvolta și a partaja cele mai bune practici în domeniul biodiversității și al infrastructurii verzi.
- Conectați planificarea infrastructurii verzi cu strategiile circulare de gestionare a deșeurilor — utilizarea compostului din schemele municipale de compostare pentru îmbogățirea solurilor urbane.
- Integrarea rezultatelor economiei circulare din cartier în strategiile municipale de neutralitate climatică și în raportarea de mediu.

3. Monitorizarea digitală a mediului ca instrument

Lecție: [Portalul Thermi Air al Thermi](#), o rețea de 24 de stații de măsurare a poluării atmosferice în timp real, reprezintă o investiție semnificativă în infrastructura de date de mediu. Prin furnizarea de date deschise și în timp real privind calitatea aerului către cetățeni, cercetători și factorii de decizie politică, Portalul Air crește transparența în materie de mediu, susține guvernarea circulară și climatică bazată pe dovezi și consolidează conștientizarea publică în ceea ce privește mediul.

Adaptare: Profesioniștii din domeniul mediului pot pleda pentru și implementa o infrastructură deschisă de monitorizare a mediului ca instrument fundamental al guvernării circulare a orașelor, astfel încât datele generate să fie utilizate pentru a urmări progresul, a implica cetățenii și a pleda pentru investiții circulare suplimentare.

Exemplu de implementare: O municipalitate mică ar putea începe cu doar câțiva senzori de calitate a aerului cu costuri reduse, amplasați în spații publice cheie, cum ar fi o piață principală, lângă o școală, de-a lungul unui drum aglomerat. Chiar și datele de bază de la acești senzori sunt suficiente pentru a iniția conversații cu locuitorii despre poluarea locală, pentru a ajuta la decizia privind locul în care să planteze mai mulți copaci sau să adauge vegetație și pentru a le arăta finanțatorilor că municipalitatea acordă atenție mediului înconjurător.

Pași practici:

- Dezvoltarea de rețele de monitorizare a mediului în timp real care să ofere date deschise privind calitatea aerului, fluxurile de deșeuri și fluxurile de resurse.
- Utilizați datele de monitorizare a mediului pentru a urmări progresele înregistrate în direcția obiectivelor de economie circulară și neutralitate climatică.
- Colaborați cu universități și instituții de cercetare pentru a analiza datele de monitorizare a mediului și a genera informații utile.
- Integrarea datelor deschise de mediu în procesele de implicare comunitară și de planificare participativă.
- Utilizați datele de monitorizare pentru a identifica domeniile prioritare pentru investiții și intervenții în economia circulară.
- Publicați rapoarte periodice privind performanța de mediu, utilizând date de monitorizare, pentru a consolida încrederea publică și responsabilitatea politică.

Sectorul social

Municipalitatea Thermi demonstrează cum principiile economiei circulare pot fi integrate într-o agendă de echitate socială și incluziune, unde crearea unui oraș și etapele acestuia sunt accesibile tuturor locuitorilor. Prin Planul său de Accesibilitate Urbană, infrastructura de micro-mobilitate partajată incluzivă, regenerarea urbană participativă și datele de mediu deschise, Thermi arată că orașele circulare trebuie să fie orașe juste din punct de vedere social.

Iată câteva concluzii cheie pentru sectorul social și modul în care acestea pot fi aplicate în alte contexte:

1. Crearea de spații circulare incluzive și accesibile

Lecție: Thermi și-a asumat angajamente serioase în ceea ce privește accesibilitatea și incluziunea. Planul său de accesibilitate urbană garantează un lanț neîntrerupt în toate spațiile și clădirile publice. Acesta asigură o utilizare egală prin includerea tuturor cetățenilor, inclusiv a persoanelor cu dizabilități.

Adaptare: Organizațiile sociale și municipalitățile pot integra accesibilitatea și incluziunea ca principii de proiectare nenegociabile în toate spațiile și programele economiei circulare. Astfel, se asigură că tranziția circulară nu îi lasă în urmă pe cei cu resurse mai puține sau nevoi mai mari.

Pași practici:

- Integrați principiile designului universal în toate intervențiile în spațiul public, încă din etapa de planificare a proiectului.
- Elaborarea de planuri de accesibilitate urbană care să garanteze accesul fără bariere la toate infrastructurile publice ale economiei circulare.
- Proiectați centre de economie circulară cu intrare gratuită, resurse multilingve și facilități accesibile fizic.
- Creați programe circulare multigeneraționale care să deservească toate grupele de vârstă.
- Stabilirea unor acțiuni de outreach specifice pentru a implica membrii comunității marginalizați sau izolați prin activități circulare.
- Desfășurați activități comunitare regulate pentru a asigura o programare circulară care să răspundă nevoilor reale ale locuitorilor.

2. Infrastructura partajată ca economie socială circulară

Lecție: Sistemul de transport public din Thermi este adaptat pentru toți locuitorii săi. Prin asigurarea faptului că transportul durabil, cu emisii reduse de carbon, este disponibil pentru toți locuitorii, municipalitatea Thermi integrează echitatea socială în tranziția sa circulară. În paralel, Kyklos extinde acest principiu de partajare la obiectele de zi cu zi prin intermediul Bibliotecii Lucrurilor și al Cafenelei de Reparații, unde oamenii împrumută unelte în loc să le cumpere și repară lucruri în loc să le cumpere.

Adaptare: Organizațiile din sectorul social pot adopta modelul de infrastructură partajată ca mecanism practic pentru reducerea consumului de materiale și a inegalității economice, construind în același timp coeziune prin resursele comune ale economiei circulare.

Exemplu de implementare: O organizație de locuințe sociale ar putea colabora cu un centru comunitar în stil Kyklos pentru a înființa o Bibliotecă de Lucruri pentru rezidenți și o Cafenea de Reparații lunară, reducând astfel cheltuielile gospodăriilor pentru unelte și piese de schimb, creând în același timp evenimente comunitare regulate și incluzive.

Pași practici:

- Dezvoltați biblioteci comune de unelte și cafenele de reparații în spațiile comunitare, în special în cartierele cu venituri mici.
- Introducerea de vehicule adaptate pentru persoanele cu dizabilități ca o soluție de transport circulară și echitabilă din punct de vedere social.
- Proiectați centre comunitare care să integreze activități ale economiei circulare cu servicii sociale, sprijin pentru ocuparea forței de muncă și dezvoltare comunitară.
- Creați programe de voluntariat și de împărtășire a competențelor care să conecteze activitățile economiei circulare cu dezvoltarea personală și căile de angajare.
- Dezvoltarea de parteneriate cu întreprinderi sociale, bănci de alimente și servicii de ocupare a forței de muncă pentru a amplasa împreună servicii circulare și sociale.

3. Economia circulară participativă ca putere civică

Lecție: Atât Thermi, cât și Kyklos sunt construite pe principiul că economia circulară nu este ceva ce se aplică comunităților, ci se face împreună cu ele. Cartografierea participativă a resurselor, zilele de reparații conduse de comunitate și procesele de proiectare deschise ale Kyklos oferă locuitorilor o acțiune reală asupra soluțiilor circulare din cartierul lor. Parteneriatele Thermi cu centre de cercetare și universități îmbogățesc și mai mult acest ecosistem civic prin conectarea guvernării locale cu capacitatea de cercetare și credibilitatea științifică.

Adaptare: Multe organizații din sectorul social pot adopta abordări participative ale economiei circulare care combină activități conduse de comunitate (reparații, compostare, cartografiere a resurselor) cu accesul la date municipale deschise.

Exemplu de implementare: O organizație din sectorul social care lucrează într-un cartier ar putea colabora cu municipalitatea locală pentru a utiliza date de mediu deschise (cum ar fi indicatorii privind calitatea aerului sau spațiile verzi) ca bază pentru ateliere de planificare participativă.

Pași practici:

- Crearea unor structuri consultative comunitare care să ofere locuitorilor o contribuție semnificativă la programarea și guvernarea centrelor circulare.
- Implementați exerciții participative de cartografiere a resurselor pentru a identifica activele, competențele și nevoile cartierului.
- Valorificarea datelor municipale deschise privind mediul ca instrument pentru emanciparea comunității și susținerea civică bazată pe dovezi.
- Creați proiecte de economie circulară conduse de comunitate, evenimente de schimb de lucruri în cartier, zile de reparații comunitare, scheme participative de compostare.
- Dezvoltați programe de învățare reciprocă în cadrul cărora membrii comunității împărtășesc abilități de reparare, reciclare creativă și compostare.
- Măsurați și comunicați impactul asupra comunității, urmărind rezultatele sociale precum abilitățile dobândite, conexiunile stabilite și deșeurile prevenite.

Exemplul 4: Fabricat în Roșia Montană (România)

📍 Locație: Roșia Montană , județul Alba

Sursă principală: <https://ro.madeinrosiamontana.com/>

Surse suplimentare:

- Afaceri.News . „# InvestimînRomânia : Made in Roșia Montană , Un Brand Care a Popularizat Povestea Local Meșteșugului .” *Afaceri.news* , 24 dec. 2021, www.afaceri.news/investimînromania-made-in-rosia-montana-un-brand-care-a-popularizat-povestea-mestesugului-local
- Ciriperu, Dana. “Afaceri de La Zero. Made in Roșia Montană Sau Care Este Farmecul Vieții Într-Un Sat Din Apuseni, În 2025.” *ZF.ro* , Ziarul Financiar, 2025, www.zf.ro/afaceri-de-la-zero/afaceri-de-la-zero-made-in-rosia-montana-sau-care-este-farmecul-22829068
- Cristina Gânj (Bristena). „[24/7] O Afacere Cu Lână Încearcă Să Salveze Roșia Montana.” *DoR* , DoR (Decât o Revistă), 3 nov. 2020, www.dor.ro/24-7-afacerea-care-incearca-sa-salveze-rosia-montana/
- Delcea, Cristian. „Antreprenoriatul Salvează Roșia Montană.” *Recorder* , 31 oct. 2017, recorder.ro/antreprenoriatul-salveaza-rosia-montana/
- Dragomir, Gruia. „Povești de Succes | Made in Roșia Montană - Produse Tricotate Manual Din Lână Merinos, Direct Din Inima Munților Apuseni • Povești de Succes • Zile Și Nopti.” *Zile Și Nopti* , 12 mar. 2022, zileinopti.ro/2022/01/19/povesti-de-succes-made-in-rosia-montana-produse-tricotate-manual-din-lana-merinos-direct-din-inima-muntilor-apuseni
- Fabricat în Roșia Montană. „Povestea noastră.” *Fabricat în Roșia Montană* , 2022, ro.madeinrosiamontana.com/pages/our-story
- Made In Social. „Fabricat în Roșia Montană - Made in Social.” *Made in Social* , 25 oct. 2016, www.madeinsocial.ro/made-in-rosia-montana
- România, Forbes. „Puterea Antreprenorilor Sociali – Lână „Made in Roșia Montană”.” *Forbes România* , Forbes, 2 mai 2017, www.forbes.ro/puterea-antreprenorilor-sociali-lana-made-rosia-montana-82897

Introducere

Fabricat la Roșia Montană este o întreprindere socială românească dezvoltată în satul istoric minier Roșia Montană , situată în județul Alba, în Munții Apuseni din Transilvania. Inițiativa a apărut într-un context socio-economic și de mediu complex, caracterizat de declinul activităților miniere tradiționale, scăderea demografică și tensiunile generate de un proiect controversat de exploatare a aurului care amenința peisajul natural și patrimoniul cultural al zonei.

Originile proiectului sunt strâns legate de traiectoria personală a fondatorului său, Tică Darie, care, în calitate de student la Copenhaga, s-a implicat activ în creșterea gradului de conștientizare cu privire la riscurile asociate cu dezvoltarea minieră propusă. Decizia sa de a se muta la Roșia Montană, în 2013, a marcat o trecere de la activism la implicare directă a comunității, determinată de convingerea că viitorul satului poate fi reconstruit prin inițiative sustenabile și locale, mai degrabă decât prin industrie extractivă.

Ideea din spatele Made in Roșia Montană s-a dezvoltat organic dintr-o simplă întâlnire cu meșteșugul local. O pereche de șosete de lână lucrate manual, primite cadou de la o femeie din sat, a dezvăluit

atât valoarea culturală, cât și potențialul economic al abilităților tradiționale de tricotat. Atunci când aceste produse au fost promovate informal online, cererea rapidă și neașteptată a demonstrat viabilitatea unui model de producție la scară mică, bazat pe comunitate. Ceea ce a început ca o inițiativă modestă care a implicat un număr limitat de femei s-a transformat curând într-o întreprindere socială structurată, cu o misiune clară și o acoperire în expansiune.

Astăzi, Fabricat în Roșia Montană funcționează ca o întreprindere centrată pe comunitate, care integrează principiile economiei circulare, incluziunii sociale și producției durabile. Inițiativa implică zeci de femei locale, multe dintre ele lucrând de acasă, permițându-le să genereze venituri, păstrându-și în același timp modul de viață tradițional. Procesul de producție se bazează pe utilizarea materialelor naturale, în special a lânii merinos, care este apreciată pentru durabilitatea, biodegradabilitatea și impactul redus asupra mediului.

De-a lungul timpului, întreprinderea a evoluat de la o producție pur manuală la un model mai diversificat, care include un atelier profesional de croitorie situat în sat. Această dezvoltare a permis extinderea gamei de produse și îmbunătățirea capacității de producție, menținând în același timp o legătură puternică cu meșteșugul local. În paralel, inițiativa a dezvoltat multiple canale de distribuție, inclusiv spații fizice de vânzare cu amănuntul în Roșia Montană și Cluj-Napoca, precum și o platformă online care permite accesul la piețele naționale și internaționale.

Dincolo de activitățile sale economice, Made in Roșia Montană joacă un rol semnificativ în **regenerarea mai amplă a comunității**. Întreprinderea reinvestește o parte din resursele sale în inițiative de dezvoltare locală, în special în domeniul educației, cum ar fi sprijinirea învățării non-formale prin intermediul unui centru local de cercetași. În plus, contribuie la conservarea și revitalizarea patrimoniului construit prin restaurarea clădirilor istorice și crearea de noi spații sociale care deservesc atât locuitorii, cât și vizitatorii.

Inițiativa promovează, de asemenea, o schimbare în modelele de consum, încurajând o îndepărtare de moda rapidă către alegeri mai responsabile și conștiente. Prin punerea accentului pe calitate, durabilitate și trasabilitate, produsele promovează o legătură mai puternică între consumatori și producători, evidențiind în același timp valoarea socială și de mediu încorporată în fiecare articol.

În acest context, Fabricat în Roșia Montană poate fi înțeleasă ca un exemplu relevant al modului în care principiile economiei circulare pot fi aplicate la scară locală. Prin menținerea producției, a cunoștințelor și a valorii economice în cadrul comunității, inițiativa contribuie la crearea unui sistem local rezistent care reduce deșeurile, susține mijloacele de trai și consolidează coeziunea socială. În cele din urmă, demonstrează că cunoștințele tradiționale, combinate cu inovația și gândirea orientată spre sustenabilitate, pot servi drept fundament pentru regenerarea comunității pe termen lung.

Principiile NEB identificate în exemplu

Inițiativa dezvoltată de Made in Roșia Montană demonstrează o aliniere puternică cu principiul **sustenabilității** din stilul New European Bauhaus prin integrarea practicilor economiei circulare în operațiunile sale de bază. Utilizarea materialelor naturale, regenerabile și biodegradabile, cum ar fi lâna merinos, reflectă un efort conștient de a reduce impactul asupra mediului și de a evita dependența de alternative sintetice, mari consumatoare de resurse. În plus, modelul de producție la scară mică, integrat local, minimizează deșeurile și elimină necesitatea producției de masă, susținând astfel cicluri de viață mai lungi ale produselor și reducând consumul excesiv. Accentul pus pe slow fashion contribuie în continuare la un comportament conștient de climă, încurajând durabilitatea,

reparabilitatea și deciziile de cumpărare responsabile. Sustenabilitatea se reflectă, de asemenea, în contribuția proiectului la reziliența pe termen lung a comunității locale, deoarece activitățile economice sunt concepute să rămână viabile fără a epuiza resursele de mediu sau sociale.

Din perspectiva **incluziunii**, inițiativa plasează echitatea socială și participarea comunității în centrul modelului său. Prin angajarea femeilor locale, multe dintre ele având acces limitat la oportunități de angajare formale, proiectul creează forme de muncă semnificative și flexibile, care respectă stilurile de viață și responsabilitățile existente. Această abordare nu numai că oferă o sursă stabilă de venit, dar sporește și încrederea în sine, recunoașterea socială și coeziunea comunității. În același timp, inițiativa valorizează cunoștințele și abilitățile tradiționale, facilitând transmiterea lor între generații și asigurându-se că patrimoniul cultural rămâne o componentă activă a dezvoltării locale. Incluziunea se reflectă în continuare în modul în care întreprinderea reconectază producătorii și consumatorii, promovând transparența și o relație economică mai centrată pe om, care contrastează cu sistemele de producție anonime și globalizate.

Dimensiunea **estetică** a Noului Bauhaus European este prezentă în egală măsură în activitățile Made in Roșia Montană, deoarece proiectul subliniază importanța calității, autenticității și conexiunii emoționale în obiectele de zi cu zi. Produsele create nu sunt doar articole funcționale, ci și purtătoare de semnificație culturală, reflectând identitatea locală, măiestria și atenția la detalii. Utilizarea materialelor naturale, combinată cu tehnici tradiționale și elemente de design contemporan, are ca rezultat obiecte care sunt atât atractive din punct de vedere vizual, cât și semnificative pentru utilizatori. Această valoare estetică contribuie la o apreciere mai profundă a sustenabilității, deoarece consumatorii sunt mai înclinați să prețuiască și să păstreze articolele care poartă o narațiune personală și culturală. În acest sens, inițiativa integrează cu succes frumusețea cu scopul, demonstrând că soluțiile sustenabile pot, de asemenea, îmbunătăți calitatea experienței și pot promova conexiuni emoționale mai puternice între oameni, produse și locuri.

Ce pot învăța sectoarele: Economia circulară a textilelor (orientată spre QHM)

Mediu înconjurător

O lecție cheie desprinsă din inițiativă este că acțiunile eficiente în domeniul mediului nu depind exclusiv de tehnologii avansate sau de tranziții industriale la scară largă, ci pot fi realizate prin utilizarea inteligentă a resurselor locale existente, a cunoștințelor tradiționale și a metodelor de producție cu impact redus. Dependența întreprinderii de materiale naturale, cum ar fi lâna merinos, care este regenerabilă, biodegradabilă și durabilă, ilustrează modul în care alegerea materialelor poate reduce semnificativ amprenta ecologică, menținând în același timp calitatea și longevitatea produsului. În același timp, modelul de producție evită costurile de mediu asociate cu producția în masă, inclusiv consumul excesiv de energie, transportul pe distanțe lungi și volumele mari de deșeuri, prin operarea la scară mică și adesea bazată pe producția determinată de cerere.

O altă lecție importantă pentru sectorul de mediu constă în modul în care inițiativa reconectează producția cu locul. Prin menținerea întregului lanț valoric (proiectare, producție și o parte a distribuției) strâns legat de contextul local, proiectul minimizează complexitatea lanțului de aprovizionare și reduce emisiile asociate cu logistica. Această abordare localizată încurajează, de asemenea, o utilizare mai responsabilă a resurselor, deoarece producătorii sunt direct conștienți de condițiile și limitările de mediu ale împrejurimilor lor. În plus, inițiativa demonstrează că sustenabilitatea mediului poate fi consolidată prin continuitatea culturală, deoarece tehnicile

tradiționale de meșteșug necesită de obicei mai puține resurse și sunt mai adaptabile la practicile circulare decât procesele industriale.

În ceea ce privește adaptarea, acest model poate fi transferat în alte regiuni prin identificarea materialelor disponibile local și a competențelor subutilizate, precum și prin proiectarea unor sisteme de producție care să acorde prioritate durabilității, reparabilității și deșeurilor minime. De exemplu, zonele rurale cu acces la fibre naturale, resurse forestiere sau subproduse agricole ar putea dezvolta industrii similare la scară mică, care să transforme aceste materiale în bunuri de mare valoare. Un exemplu de implementare ar putea implica înființarea unor centre regionale de eco-producție în Transilvania sau în alte regiuni rurale europene, unde comunitățile locale sunt sprijinite în dezvoltarea unor linii de produse durabile bazate pe activele lor specifice de mediu și culturale.

Pașii practici pentru implementare ar include efectuarea de evaluări ale resurselor naturale locale și ale practicilor tradiționale, sprijinirea dezvoltării lanțurilor de aprovizionare durabile care prioritizează resursele regenerabile și investițiile în infrastructură la scară mică care permite procesarea și producția locală. În plus, este esențial să se promoveze consumul responsabil față de mediu prin creșterea gradului de conștientizare în rândul consumatorilor cu privire la beneficiile ecologice ale bunurilor produse local, naturale și durabile. Acest lucru ar putea fi consolidat prin scheme de certificare sau sisteme de etichetare care comunică în mod transparent valoarea ecologică.

Per ansamblu, exemplul ilustrează faptul că sectorul de mediu poate beneficia de pe urma reorientării către soluții descentralizate, bazate pe comunitate, care integrează responsabilitatea ecologică cu cunoștințele locale și viabilitatea economică.

Societate

Dintr-o perspectivă socială, experiența Made in Roșia Montană ne arată cum inițiativele economiei circulare pot funcționa ca instrumente pentru incluziunea socială, emancipare și reziliența comunității pe termen lung. Una dintre cele mai semnificative lecții este că procesele de dezvoltare durabilă sunt mai eficiente atunci când se bazează pe capacitățile, cunoștințele și practicile culturale existente ale comunităților locale, mai degrabă decât să impună soluții externe. În acest caz, inițiativa valorifică abilitățile tradiționale de tricotat și meșteșugărit care existau deja în rândul femeilor locale, transformându-le într-o sursă de venit stabil și recunoaștere socială. Această abordare nu numai că creează oportunități economice, dar consolidează și un sentiment de demnitate și valoare asociat cu cunoștințele locale, care este adesea trecut cu vederea în modelele de dezvoltare convenționale.

Un alt aspect important este flexibilitatea structurii de lucru, care permite multora dintre femeile implicate să lucreze de acasă. Acest lucru este relevant în special în contextele rurale, unde oportunitățile de angajare formală sunt rare și unde rolurile sociale, cum ar fi responsabilitățile de îngrijire, pot limita participarea pe piețele standard ale muncii. Prin urmare, inițiativa reduce barierele în calea ocupării forței de muncă și garantează că participarea economică nu vine cu prețul stabilității sociale sau al continuității culturale. În același timp, modelul promovează coeziunea socială prin crearea de rețele de colaborare și sprijin reciproc între participanți, consolidând relațiile interpersonale și legăturile comunitare.

Inițiativa demonstrează, de asemenea, că întreprinderile sociale pot juca un rol mai amplu în dezvoltarea comunității, dincolo de crearea de locuri de muncă. Prin reinvestirea resurselor în inițiative locale, cum ar fi programele educaționale și spațiile comunitare, aceasta contribuie la îmbunătățirea calității generale a vieții și la crearea de oportunități pentru generațiile viitoare. Acest

lucru subliniază importanța de a considera activitățile economice ca parte a unui ecosistem social mai larg, unde beneficiile se extind dincolo de venitul individual și ajung la bunăstarea colectivă.

În ceea ce privește adaptarea, acest model poate fi aplicat și altor regiuni care se confruntă cu provocări similare, inclusiv zonele rurale afectate de depopulare, declin economic sau acces limitat la locuri de muncă. Cheia este de a identifica competențe și resurse relevante la nivel local, care pot fi mobilizate într-un mod incluziv din punct de vedere social, fie în meșteșuguri, agricultură, procesarea alimentelor sau servicii de reparații. Un exemplu de implementare ar putea implica înființarea de întreprinderi sociale comunitare care implică grupuri marginalizate, cum ar fi femeile, persoanele în vârstă sau comunitățile minoritare, în activități productive care sunt atât viabile din punct de vedere economic, cât și semnificative din punct de vedere social.

Pașii practici pentru implementare includ efectuarea de evaluări comunitare pentru a identifica competențele și nevoile, furnizarea de instruire și sprijin organizațional pentru structurarea proceselor de producție, asigurarea unor sisteme de compensare echitabile și transparente și dezvoltarea de parteneriate care să conecteze producătorii locali la piețele mai largi. La fel de importantă este necesitatea de a investi în construirea încrederii și consolidarea identității comunității, deoarece aceste elemente sunt esențiale pentru succesul pe termen lung al unor astfel de inițiative.

Politică

Experiența Made in Roșia Montană evidențiază modul în care politicile publice pot sprijini eficient dezvoltarea durabilă, incluzivă și bazată pe specificul locului. Una dintre lecțiile principale este că alternative economice viabile pot apărea chiar din interiorul comunităților atunci când există structuri de sprijin adecvate. În cazul Roșiei Montană, o regiune definită mult timp de minerit și marcată de incertitudine socio-economică, dezvoltarea unei întreprinderi sociale la scară mică, bazată pe competențele locale, demonstrează că cadrele de politici nu ar trebui să se concentreze exclusiv pe atragerea investițiilor externe, ci și pe cultivarea potențialului de dezvoltare endogenă. Aceasta implică o schimbare în gândirea politică către recunoașterea valorii inițiativelor la nivel micro care generează impacturi cumulative în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, protecția mediului și coeziunea socială.

O altă lecție cheie se referă la importanța creării unor medii favorabile pentru întreprinderile sociale și inițiativele economiei circulare. În loc să impună soluții de sus în jos, autoritățile publice pot juca un rol de facilitare prin eliminarea barierelor administrative, simplificarea procedurilor legale și asigurarea accesului la resurse financiare adaptate organizațiilor mici și comunitare. Exemplul arată că investițiile relativ modeste, atunci când sunt direcționate strategic, pot avea beneficii semnificative pe termen lung pentru reziliența și sustenabilitatea locală. În plus, inițiativa subliniază importanța coerenței politicilor, deoarece obiectivele de mediu, sociale și economice sunt strâns interconectate și ar trebui abordate prin strategii integrate, mai degrabă decât prin intervenții izolate.

Sectorul politic poate, de asemenea, învăța din modul în care inițiativa contribuie la conservarea patrimoniului cultural, generând în același timp valoare economică. Politicile care vizează dezvoltarea rurală ar trebui să includă dimensiuni culturale și creative, recunoscând cunoștințele tradiționale și meșteșugurile ca active strategice, mai degrabă decât activități marginale. În regiunile afectate de depopulare sau declin industrial, cum ar fi multe zone din Transilvania, această abordare poate ajuta la stabilizarea comunităților și la prevenirea unei fragmentări socio-economice suplimentare.

În ceea ce privește adaptarea, guvernele la nivel local, regional și național ar putea dezvolta cadre de politici care să acorde prioritate antreprenoriatului durabil ca motor al regenerării rurale. Un exemplu de implementare ar fi crearea de programe dedicate care să sprijine întreprinderile sociale care operează în cadrul modelelor economiei circulare, în special în zonele aflate în tranziție economică. Aceste programe ar putea combina sprijinul financiar, consolidarea capacităților și inițiativele de acces pe piață pentru a asigura viabilitatea pe termen lung.

Printre măsurile practice de implementare se numără alocarea de fonduri publice pentru proiecte de inovare socială, introducerea de stimulente fiscale pentru întreprinderile care utilizează materiale sustenabile și lanțuri de aprovizionare locale și integrarea principiilor economiei circulare în strategiile de dezvoltare regională. În plus, autoritățile publice pot sprijini dezvoltarea unor sisteme locale de branding și certificare care sporesc vizibilitatea și credibilitatea bunurilor produse local. Politicile de achiziții publice reprezintă, de asemenea, un instrument puternic, deoarece pot fi concepute pentru a prioritiza produsele sustenabile și provenite din surse locale, creând astfel o cerere stabilă pentru astfel de inițiative.

Economie

Fabricat la Roșia Montană oferă un exemplu convingător al modului în care modelele de afaceri pot integra cu succes profitabilitatea cu sustenabilitatea și responsabilitatea socială. O lecție fundamentală este că valoarea economică poate fi generată nu doar prin eficiență și scară largă, ci și prin autenticitate, transparență și conexiuni puternice cu locul și comunitatea. Concentrându-se pe produse de înaltă calitate, fabricate din materiale naturale, cum ar fi lâna merinos, și punând accentul pe durabilitate și măiestrie, întreprinderea demonstrează că, din ce în ce mai mult, consumatorii sunt dispuși să susțină produse care reflectă valori etice și conștientizarea de mediu. Acest lucru indică o schimbare mai amplă a pieței, în care cererea se îndepărtează treptat de bunurile rapide, de unică folosință, către articole care au sens, trasabilitate și utilizare pe termen lung.

O altă perspectivă importantă pentru sectorul economic este rolul povestirii și al identității în crearea unui avantaj competitiv. Spre deosebire de modelele convenționale de producție de masă care prioritizează reducerea costurilor și standardizarea, Made in Roșia Montană își construiește brandul în jurul moștenirii culturale a locului și al persoanelor implicate în procesul de producție. Prin evidențierea elementului uman din spatele fiecărui produs, inclusiv a artizanilor locali care le creează, inițiativa adaugă o valoare intangibilă ce nu poate fi ușor reprodusă în lanțurile de aprovizionare globalizate. Această abordare nu numai că diferențiază produsul pe piață, dar promovează și relații mai puternice între producători și consumatori, crescând loialitatea și încrederea clienților.

Inițiativa pune, de asemenea, sub semnul întrebării presupunerile tradiționale despre organizarea lanțului de aprovizionare, demonstrând viabilitatea lanțurilor de producție localizate și relativ scurte. Prin aprovizionarea responsabilă a materialelor și menținerea producției în cadrul comunității, se reduce dependența de sistemele logistice globale complexe, care sunt adesea vulnerabile la perturbări și asociate cu costuri de mediu mai mari. În același timp, combinarea producției locale cu canalele de vânzări online arată cum întreprinderile mici pot accesa piețe mai largi fără a-și sacrifica valorile fundamentale.

În ceea ce privește adaptarea, acest model poate fi adoptat de companii din diverse sectoare, în special de cele care se confruntă cu presiuni pentru a deveni mai sustenabile, cum ar fi industria modei, textilelor și designului. Companiile pot colabora cu artizani locali sau cu comunități pentru a

crea produse care pun accent pe sustenabilitate, identitate culturală și calitate. Un exemplu de implementare ar fi dezvoltarea de modele de afaceri hibride care integrează meșteșugul tradițional cu instrumente moderne de marketing și distribuție, permițând companiilor să mențină atât autenticitatea, cât și acoperirea pe piață.

Pașii practici pentru implementare includ reconfigurarea lanțurilor de aprovizionare pentru a prioritiza aprovizionarea locală și sustenabilă, investițiile în materiale regenerabile și responsabile din punct de vedere ecologic și trecerea strategiilor de producție de la abordări bazate pe volum la abordări bazate pe valoare. De asemenea, companiile ar trebui să adopte cicluri de producție mai lente, care să reducă deșeurile și stocurile excedentare, sporind în același timp longevitatea produselor. La fel de importantă este dezvoltarea unor strategii de comunicare transparente care să informeze consumatorii cu privire la originea, materialele și impactul social al produselor, consolidând astfel brandingul etc .

Educație

Fabricat la Roșia Montană ilustrează modul în care educația pentru sustenabilitate poate depăși conceptele abstracte și poate deveni o experiență practică, trăită, înrădăcinată în contexte comunitare reale. O lecție centrală este că o educație eficientă pentru dezvoltare durabilă ar trebui să integreze cunoștințele teoretice cu învățarea practică, experiențială, care să le permită elevilor să interacționeze direct cu materialele, procesele de producție și realitățile sociale din spatele activităților economice. Inițiativa demonstrează importanța conservării și transmiterii abilităților tradiționale, cum ar fi tricotatul și meșteșugul, nu doar ca practici culturale, ci și ca competențe relevante într-un cadru al economiei circulare. Aceste abilități întruchipează principii precum eficiența resurselor, durabilitatea, reparabilitatea și respectul pentru materiale, care sunt esențiale pentru promovarea unor moduri de gândire și acțiune mai sustenabile.

Un alt aspect cheie este rolul învățării comunitare și intergeneraționale. În cazul Roșiei Montană, cunoștințele sunt împărtășite între generații, artizanii experimentați transmițându-și expertiza membrilor mai tineri ai comunității, asigurând astfel continuitatea și adaptarea în timp. Acest lucru evidențiază potențialul sistemelor educaționale de a se extinde dincolo de granițele instituționale formale și de a colabora mai activ cu comunitățile locale, întreprinderile sociale și practicienii. O astfel de abordare îmbogățește procesul de învățare și consolidează legătura dintre educație și dezvoltarea locală, făcând învățarea mai relevantă și mai specifică contextului.

În ceea ce privește adaptarea, acest model poate fi integrat în școli, universități și programe de formare profesională prin încorporarea metodologiilor de învățare bazate pe proiecte, care se concentrează pe provocări și soluții din lumea reală. De exemplu, instituțiile de învățământ ar putea stabili parteneriate cu artizani locali sau întreprinderi sociale pentru a dezvolta în comun ateliere, stagii sau proiecte de colaborare care să expună elevii la practici de producție durabile. Un exemplu de implementare ar fi crearea de „laboratoare circulare” sau spații de învățare bazate pe meșteșuguri, unde elevii pot experimenta cu materiale naturale, pot învăța abilități de bază de reparare și producție și pot înțelege ciclul de viață al produselor, de la extracția resurselor până la utilizarea finală.

Pașii practici pentru implementare includ integrarea principiilor economiei circulare în programele școlare ale tuturor disciplinelor, de la design și inginerie la științe sociale și economie, precum și organizarea de activități de învățare experiențială, cum ar fi vizite pe teren, proiecte comunitare și ateliere bazate pe competențe. De asemenea, este important să se încurajeze reflecția critică asupra modelelor de consum, ajutând elevii să înțeleagă implicațiile sociale și de mediu ale alegerilor lor. Prin promovarea creativității, responsabilității și a gândirii sistemice, astfel de abordări educaționale pot contribui la formarea unor cetățeni mai implicați și mai informați, capabili să sprijine și să promoveze tranziții durabile în cadrul comunităților lor și dincolo de acestea .

Pași practici pentru implementare

Transformarea experienței Made in Roșia Integrarea lui Montană în resurse educaționale pentru economia circulară și comunitățile regenerative necesită o abordare structurată, pe mai multe niveluri, care să conecteze practica locală cu mediile de învățare formale și non-formale.

Un prim pas esențial este documentarea sistematică a inițiativei, inclusiv procesele sale de producție, utilizarea materialelor, organizarea comunității și impactul social, pentru a traduce aceste elemente în conținut educațional accesibil, cum ar fi studii de caz, module de predare și materiale digitale de învățare. Aceasta ar trebui urmată de integrarea acestor resurse în programele școlare la diferite niveluri, în special în domenii precum sustenabilitatea, designul, economia și științele sociale, asigurându-se că elevii se implică nu doar în cadre teoretice, ci și în aplicații din lumea reală.

În paralel, ar trebui stabilite parteneriate între instituțiile de învățământ și actorii locali, inclusiv artizani și întreprinderi sociale, pentru a facilita oportunități de învățare experiențială, cum ar fi ateliere, vizite pe teren, stagii și proiecte de colaborare care să permită cursanților să interacționeze direct cu modele de producție circulară.

Dezvoltarea unor medii practice de învățare, cum ar fi „laboratoarele circulare” sau atelierile de artizanat, este un alt pas important, deoarece aceste spații le permit elevilor să experimenteze cu materiale sustenabile, să înțeleagă ciclurile de producție și să dobândească abilități practice legate de reparare, reutilizare și design responsabil. În plus, ar trebui implementate programe de consolidare a capacităților educatorilor pentru a se asigura că personalul didactic este dotat cu cunoștințele și metodologiile necesare pentru a oferi eficient conținut interdisciplinar și orientat spre practică.

La nivel comunitar, campaniile de conștientizare și activitățile de implicare publică pot consolida și mai mult dimensiunea educațională prin promovarea modelelor de consum durabile și încurajarea participării cetățenilor la inițiative circulare.

În cele din urmă, extinderea și adaptarea ar trebui susținute prin crearea de rețele care să conecteze inițiative similare între regiuni, permițând schimbul de cunoștințe, replicarea bunelor practici și îmbunătățirea continuă. Prin acești pași combinați, exemplul poate fi transformat eficient într-o resursă educațională cuprinzătoare care nu numai că informează, ci și contribuie activ la dezvoltarea unor comunități regenerative și circulare.

Lucrări citate

- Afaceri.News . „# InvestimînRomânia : Made in Roșia Montană , Un Brand Care a Popularizat Povestea Local Meșteșugului .” *Afaceri.news* , 24 dec. 2021, www.afaceri.news/investiminromania-made-in-rosia-montana-un-brand-care-a-popularizat-povestea-mestesugului-local
- Ciriperu, Dana. “Afaceri de La Zero. Made în Roșia Montană Sau Care Este Farmecul Vieții Într-Un Sat Din Apuseni, În 2025.” *ZF.ro* , Ziarul Financiar, 2025, www.zf.ro/afaceri-de-la-zero/afaceri-de-la-zero-made-in-rosia-montana-sau-care-este-farmecul-22829068
- Cristina Gânj (Bristena). „[24/7] O Afacere Cu Lână Încearcă Să Salveze Roșia Montana.” *DoR* , DoR (Decât o Revistă), 3 nov. 2020, www.dor.ro/24-7-afacerea-care-incearca-sa-salveze-rosia-montana/
- Delcea, Cristian. „Antreprenoriatul Salvează Roșia Montană.” *Recorder* , 31 oct. 2017, recorder.ro/antreprenoriatul-salveaza-rosia-montana/
- Dragomir, Gruia. „Povești de Succes | Made in Roșia Montană - Produse Tricotate Manual Din Lână Merinos, Direct Din Inima Munților Apuseni • Povești de Succes • Zile Și Nopti.” *Zile Și Nopti* , 12 mar. 2022, zilesinopti.ro/2022/01/19/povesti-de-succes-made-in-rosia-montana-produse-tricotate-manual-din-lana-merinos-direct-din-inima-muntilor-apuseni
- Fabricat în Roșia Montană. „Povestea noastră.” *Fabricat în Roșia Montană* , 2022, ro.madeinrosiamontana.com/pages/our-story
- Made In Social. „Fabricat în Roșia Montană - Made in Social.” *Made in Social* , 25 oct. 2016, www.madeinsocial.ro/made-in-rosia-montana
- România, Forbes. „Puterea Antreprenorilor Sociali – Lână „Made in Roșia Montană”.” *Forbes România* , Forbes, 2 mai 2017, www.forbes.ro/puterea-antreprenorilor-sociali-lana-made-rosia-montana-82897

Exemplul 5: La Fàbrica del Sol – Centru de fabricație digitală (Spania)

📍 Locație: Barcelona, Spania

🔗 <https://ajuntament.barcelona.cat/ateneusdefabricacio/ca/ateneus-de-fabricacio/ateneu-la-fabrica-del-sol>

Sursa EN: [La fàbrica del Sol | Ateneus de fabricació | Primăria Barcelona](#)

Introducere

La Fàbrica del Sol este un spațiu public din Barcelona care promovează învățarea, experimentarea și inovația prin fabricație digitală. Ca parte a rețelei orașului Ateneus de Fabricació, acesta oferă cetățenilor acces la instrumente, cunoștințe și spații de colaborare unde pot dezvolta proiecte creative cu un accent puternic pe sustenabilitate.

Centrul lucrează în special pe teme precum autosuficiența energetică, economia circulară și utilizarea responsabilă a resurselor. Scopul său nu este doar de a introduce oamenii în tehnologii precum imprimarea 3D, tăierea cu laser sau fabricarea textilelor, ci și de a-i încuraja să gândească critic asupra modului în care obiectele sunt proiectate, produse și reutilizate.

În acest sens, La Fàbrica del Sol invită participanții să își regândească ideile dintr-o perspectivă ecologică, aplicând criteriile de eco-design și căutând modalități de a reduce deșeurile și consumul de energie. Este un loc în care tehnologia devine un instrument pentru conștientizarea mediului, inovarea socială și învățarea în comunitate.

Context

La Fàbrica del Sol este situată într-o clădire istorică deținută de Consiliul Local Barcelona, inițial legată de fosta Fabrică Catalană de Gaze. Transformarea acestui sit industrial într-un centru pentru sustenabilitate și fabricație digitală reflectă tranziția Barcelonei de la un model industrial vechi la o viziune mai ecologică, tehnologică și comunitară asupra orașului.

Obiective de învățare

Planul sesiunii

- ✓ Ce poate învăța sectorul: Zero deșeuri și consum circular

Mediu

La Fábrica del Sol demonstrează cum fabricația digitală poate deveni un instrument practic pentru sustenabilitate, economie circulară și educație de mediu. Abordarea sa încurajează cetățenii, organizațiile și sectoarele locale să regândească modul în care obiectele sunt proiectate, produse, reparate și reutilizate. În loc să promoveze tehnologia doar ca mijloc de producție, centrul o folosește pentru a reduce impactul asupra mediului, a îmbunătăți eficiența resurselor și a sprijini modele de consum mai responsabile.

Prevenirea deșeurilor reduce impactul asupra mediului

Lecție: Impactul asupra mediului poate fi redus atunci când proiectele sunt concepute de la început cu criterii de sustenabilitate. Prin aplicarea principiilor de eco-design, puteți evita deșeurile inutile, reduce utilizarea materialelor și regândi procesele de producție înainte de generarea de deșeuri.

→ Adaptare: Sectoarele pot trece de la gestionarea deșeurilor după producție la prevenirea acestora în faza de proiectare.

→ Exemplu de implementare: Întreprinderile, școlile sau instituțiile publice pot reproiecta produse, activități sau servicii pentru a utiliza mai puține materiale și a genera mai puține deșeuri.

→ Etapă practică: Identificați principalele surse de deșeuri dintr-un proiect sau o organizație și reproiectați-le folosind criterii de eco-design, prioritizând durabilitatea, reparabilitatea și reducerea materialelor.

Eficiența resurselor îmbunătățește sustenabilitatea

Lecție: Centrul promovează utilizarea responsabilă a materialelor, energiei și tehnologiilor de fabricație digitală. Instrumente precum imprimantele 3D, mașinile de tăiat cu laser, mașinile CNC și echipamentele textile permit utilizatorilor să creeze prototipuri și obiecte cu o precizie mai mare, contribuind la optimizarea resurselor și la evitarea consumului inutil.

→ Adaptare: Sectoarele pot utiliza instrumente digitale pentru a îmbunătăți eficiența producției, a reduce pierderile de materiale și a dezvolta soluții mai sustenabile.

→ Exemplu de implementare: O companie sau o organizație comunitară ar putea utiliza fabricația digitală pentru a crea doar piesele necesare, a repara obiecte defecte sau a testa prototipuri înainte de producția la scară largă.

→ Etapa practică: Analizează modul în care materialele și energia sunt utilizate în procesele existente și introduce strategii digitale de fabricație sau reparare pentru a reduce deșeurile, costurile și impactul asupra mediului.

Consumul circular închide buclele materiale

Lecție: La Fàbrica del Sol susține economia circulară prin încurajarea reutilizării materialelor și a transformării resurselor aruncate în produse sau proiecte noi. Această abordare ajută la închiderea buclelor materiale, deoarece obiectele nu sunt pur și simplu aruncate, ci reparate, adaptate sau i se atribuie o nouă funcție.

→ Adaptare: Sectoarele pot promova modele de consum circular bazate pe reutilizare, reparare, partajare și producție locală.

→ Exemplu de implementare: Municipality, centrele educaționale sau organizațiile pot crea bănci de materiale, ateliere de reparații sau spații de fabricație comunitare unde cetățenii învață să reutilizeze resursele.

→ Etapă practică: Creați un sistem de colectare, clasificare și reutilizare a materialelor rămase și combinați-l cu ateliere în care participanții proiectează obiecte noi din resurse existente.

Societate

La Fàbrica del Sol promovează conștientizarea socială ajutând cetățenii să utilizeze tehnologiile de fabricație digitală într-un mod mai sustenabil. Munca sa conectează educația de mediu, învățarea colaborativă și economia circulară, încurajând oamenii să regândească modul în care proiectează, produc, repară și reutilizează obiectele. Centrul este un serviciu public axat pe sustenabilitate în cadrul rețelei de Centre de Fabricație Digitală din Barcelona.

Conștientizarea consumatorilor duce la schimbarea comportamentului

Lecție: La Fàbrica del Sol încurajează cetățenii să înțeleagă impactul producției și consumului asupra mediului prin eco-design, economisirea energiei și reutilizarea materialelor.

→ Adaptare: Integrarea conștientizării sustenabilității în activitățile educaționale, comunitare și publice de inovare.

→ Exemplu de implementare: Școlile, ONG-urile și centrele comunitare pot organiza ateliere despre ecoproiectare, reparare, reutilizare și consum responsabil.

→ Etapă practică: Dezvoltați materiale și activități educaționale simple care să arate cum obiectele de zi cu zi pot fi reproiectate, reparate sau reutilizate în loc să fie aruncate.

Implicarea comunității consolidează cultura sustenabilității

Lecție: Centrul acționează ca un spațiu de colaborare unde cetățenii pot învăța, experimenta și dezvolta împreună proiecte sustenabile.

→ Adaptare: Crearea de spații comunitare care combină învățarea practică, fabricarea digitală și educația de mediu.

→ Exemplu de implementare: Municipality-urile pot organiza discuții, expoziții, ateliere de fabricație și sesiuni de reparații legate de teme legate de economia circulară.

→ Etapă practică: Organizați evenimente comunitare regulate în cadrul cărora participanții să împărtășească idei și să creeze proiecte folosind materiale reutilizate și principii de design sustenabil.

Participarea incluzivă permite un impact mai amplu

Lecție: Ca serviciu public, La Fàbrica del Sol face ca cunoștințele despre fabricația digitală și sustenabilitate să fie mai accesibile cetățenilor.

→ Adaptare: Asigurarea faptului că spațiile de inovare durabilă sunt deschise, accesibile ca preț și pentru diferite grupuri sociale.

→ Exemplu de implementare: Instituțiile publice pot oferi sesiuni de instruire gratuite sau cu costuri reduse, zile ale porților deschise și ateliere de colaborare pentru locuitori, școli și organizații locale.

→ Proiectarea practică, în etape, a unor strategii de participare incluzive care să permită persoanelor de diferite vârste, medii și niveluri de competență să participe la activități de economie circulară și fabricație digitală.

Politică

La Fàbrica del Sol subliniază importanța instituțiilor publice în promovarea inovării durabile, a economiei circulare și a educației de mediu. Ca serviciu public în cadrul rețelei de Centre de Fabricație Digitală din Barcelona, aceasta demonstrează cum pot guvernele locale să sprijine cetățenii în utilizarea tehnologiei în scopuri ecologice și sociale.

Cadrele de politici sprijină reducerea deșeurilor

Lecție: Politicile municipale pot face fabricația digitală accesibilă, corelând-o în același timp cu sustenabilitatea, ecodesign-ul și economisirea energiei.

→ Adaptare: Integrarea obiectivelor de sustenabilitate și economie circulară în politicile publice de inovare.

→ Exemplu de implementare Municipality-urile pot crea centre publice de fabricație unde cetățenii, școlile și organizațiile dezvoltă proiecte sustenabile.

→ Etapă practică: Identificați finanțarea locală sau programele publice care sprijină inițiativele de eco-design, fabricație digitală și economia circulară.

Reglementările pot facilita modele de afaceri circulare

Lecție: Centrul arată că practicile circulare devin mai ușor de implementat atunci când cadrele publice susțin reutilizarea, repararea, producția locală și gestionarea responsabilă a materialelor.

→ Adaptare: Promovarea unor reglementări și stimulente care să facă modelele de afaceri circulare mai accesibile pentru organizații, antreprenori și comunități locale.

→ Exemplu de implementare: Administrațiile locale pot sprijini afacerile sau inițiativele sociale care utilizează materiale reutilizate, oferă servicii de reparații sau produc local prin fabricație digitală.

→ Etapă practică: Revizuirea regulilor și barierelor locale care afectează reutilizarea, repararea sau spațiile de producție comune și propunerea de măsuri care facilitează implementarea inițiativelor circulare.

Administrațiile locale pot acționa ca facilitatori

Lecție: La Fábrica del Sol demonstrează că municipalitățile pot crea spații în care cetățenii, școlile, organizațiile și profesioniștii învață și colaborează în domeniul sustenabilității.

→ Adaptare: Încurajarea administrațiilor locale să ofere infrastructură, formare și parteneriate care să sprijine inițiativele economiei circulare.

→ Exemplu de implementare: Consiliile locale pot oferi spații publice de fabricație, ateliere și proiecte pilot axate pe eco-design, reparații, reutilizare și eficiență a resurselor.

→ Etapă practică: Colaborarea cu autoritățile locale pentru a integra economia circulară în strategiile urbane.

Economie

La Fábrica del Sol demonstrează cum fabricația digitală sustenabilă poate crea valoare economică prin reducerea utilizării materialelor, încurajarea reutilizării și sprijinirea producției locale. Fiind un centru public de fabricație digitală axat pe sustenabilitate, aceasta ajută cetățenii și organizațiile să regândească proiectele prin intermediul principiilor de eco-design, economisire a energiei și economie circulară.

Modelele cu zero deșeuri creează noi oportunități de afaceri

Lecție: economia circulară și eco-designul pot inspira noi servicii, produse și proiecte bazate pe reutilizare, reparare și fabricație sustenabilă.

→ Adaptare: Dezvoltarea de modele de afaceri care utilizează fabricația digitală pentru a crea produse sustenabile, a repara obiecte existente sau a transforma materialele aruncate în resurse noi.

→ Exemplu de implementare: Antreprenorii sau organizațiile locale pot crea servicii de reparații, ateliere de reciclare creativă, prototipuri de produse sustenabile sau inițiative de producție circulară la scară mică.

→ Etapa practică: Proiectați un plan de afaceri circular care să identifice materialele reziduale disponibile, posibilele strategii de reutilizare și instrumentele de fabricație digitală necesare pentru a crea valoare nouă.

Economii de costuri prin reducerea ambalajelor

Lecție: Centrul promovează evitarea achizițiilor inutile de materiale și reutilizarea resurselor existente, ceea ce poate reduce costurile de producție și deșeurile.

→ Adaptare: Concentrare pe reducerea consumului de materiale, a ambalajelor inutile și a cheltuielilor de producție evitabile.

→ Exemplu de implementare: Întreprinderile pot utiliza recipiente reutilizabile, pot reduce ambalajele de unică folosință și pot produce doar piesele sau materialele de care au nevoie prin fabricație digitală.

→ Etapă practică: Comparați costurile achiziționării de materiale și ambalaje noi cu alternative bazate pe reutilizare, reparare sau reîncărcare.

Lanțurile de aprovizionare locale sporesc reziliența

Lecție: La Fàbrica del Sol susține producția locală și colaborativă, oferind cetățenilor acces la instrumente de fabricație digitală și spații de lucru comune.

→ Adaptare: Consolidarea lanțurilor valorice locale prin producerea, repararea și prototiparea mai aproape de comunitate.

→ Exemplu de implementare: Întreprinderile locale, școlile sau grupurile comunitare pot utiliza spațiile de fabricație pentru a crea prototipuri, a repara obiecte sau a dezvolta produse sustenabile la scară mică, fără a depinde în totalitate de furnizori externi.

→ Etapă practică: Construirea de parteneriate cu producători locali, centre publice de fabricație, inițiative de reparații și rețele de reutilizare a materialelor pentru a sprijini producția circulară locală.

Educație

La Fabrica del Sol servește drept platformă pentru învățare, experimentare și transfer de cunoștințe în domeniul sustenabilității, fabricației digitale și economiei circulare. Aceasta oferă cetățenilor acces la instrumente, ateliere și spații de colaborare unde pot învăța cum să proiecteze, să producă, să repare și să reutilizeze obiecte într-un mod mai responsabil.

Învățarea practică susține stilurile de viață sustenabile

Lecție: La Fàbrica del Sol arată că oamenii învață despre sustenabilitate mai eficient atunci când pot experimenta direct cu materiale, unelte și proiecte reale.

→ Adaptare: Utilizarea unor medii practice, cum ar fi centrele de fabricație, școlile sau spațiile comunitare, ca spații de învățare pentru sustenabilitate.

→ Exemplu de implementare: Organizați vizite ghidate și ateliere practice. Instituțiile de învățământ pot organiza vizite ghidate, ateliere de ecodesign și activități practice folosind materiale reutilizate.

→ Etapa practică: Dezvoltați activități practice de învățare în care participanții proiectează sau repară un obiect aplicând principiile de prevenire a deșeurilor și de eficiență a resurselor.

Educația permite schimbarea comportamentală pe termen lung

Lección: Centrul îi ajută pe cetățeni să înțeleagă modul în care deciziile zilnice privind proiectarea, producția și consumul afectează mediul.

→ Adaptare: Integrarea sustenabilității, a economiei circulare și a consumului responsabil în educația formală și informală.

→ Exemplu de implementare: Școlile pot include în programele lor de învățare activități privind ecoproiectarea, reutilizarea materialelor, economisirea energiei și fabricarea digitală.

→ Etapa practică: Creați module educaționale care conectează conceptele economiei circulare cu practicile zilnice, cum ar fi repararea obiectelor, reducerea deșeurilor și reutilizarea materialelor.

Învățarea pe tot parcursul vieții promovează tranziția către economia circulară

Lección: La Fàbrica del Sol promovează învățarea continuă, făcând sustenabilitatea și fabricația digitală accesibile diferitelor grupuri de cetățeni.

→ Adaptare: Oferiți programe de formare pentru copii, tineri, adulți, profesioniști și organizații comunitare.

→ Exemplu de implementare: Centrele comunitare, instituțiile publice sau organizațiile locale pot găzdui cursuri despre reparații, reutilizare, design durabil și fabricație digitală.

→ Etapa practică: Dezvoltarea de programe de formare modulare adaptate diferitelor niveluri, de la ateliere introductive pentru cetățeni până la sesiuni mai specializate pentru profesioniști.

Pași practici pentru implementare

Analizați modelele locale de consum, identificați principalele fluxuri de deșeuri
Dezvoltarea conceptului de retail cu zero deșeuri, introducerea sistemelor de reumplere și reutilizare, Implicarea comunității, organizarea de campanii de conștientizare și ateliere
Construiți parteneriate, colaborați cu furnizorii și părțile interesate locale
Alinierea la politici, utilizarea finanțării și a cadrelor de reglementare
Implementare și scalare, monitorizare impact și extindere model

Declinare de responsabilitate/Notificare privind drepturile de autor

© Părți ale acestui material au fost create și structurate cu sprijinul ChatGPT (OpenAI , GPT-5); alte părți au fost căutate și create folosind CoPilot . Conținutul a fost creat pentru a sprijini analiza și raportarea și a fost adaptat și revizuit de echipa de proiect. Cercetarea a fost efectuată folosind căutări Bing și/sau Google.

Toate mărcile comerciale ™ și numele de produse menționate sunt recunoscute și rămân proprietatea deținătorilor respectivi.

17.4.2026 Europa, Echipa de proiect BeCom

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Părerile și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului/autorilor și nu reflectă neapărat opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

data publicării: Aprilie 2026

titlul proiectului: Beautiful Communities-Enriching, Sustainable, Inclusive

acronimul proiectului: BeCom

ID proiect: 2024-1-DE02-KA220-ADU-000247531

becom4.eu

